

Den endelige Klimahandlingsplan kommer til at indeholde følgende overskrifter og temaer. Se venligst bort fra sidetal, da det ikke er aktuelt. Forslag til prioritering af indsatser beskriver indholdet i Søjle 3.

Indholdsfortegnelse

Søjle 1: Tilslutning til klimamål og samarbejde.....	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
1.1 Vision, forpligtelse og tilslutning	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
1.2 Koordinering med relevante initiativer og institutioner	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
1.3 Mål og målsætninger for reduktion og tilpasning.....	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
1.4 Personaleressourcer	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
1.5 Kommunikation, udbredelse og meningsdannelse.....	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
Søjle 2: Udfordringer og muligheder.....	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
2.1 Kommunernes kontekst.....	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
2.2 Kommunernes forvaltning og beføjelser.....	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
2.3 Opgørelse af drivhusgasemissioner.....	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
2.4 Udledningsstier – business-as-usual (BAU) og reduktionssti til 2050	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
2.5 Vurdering af klimarisici (klimatilpasning).....	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
Søjle 3: Fremskyndelse og implementering af indsatser	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
3.1 Reduktions- og tilpasningstiltag udviklet til at være ligelige og inkluderende	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
3.2 Identifikation af barrierer	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
3.3 Manko.....	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
3.4 Monitorering, evaluering og justering.....	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.

HOVED-
TEMA

ENERGI

Kortlægningen af CO₂-udledningen fra Rødovre Kommune viser, at størstedelen af udledningen stammer fra elektricitet (29 %) og varme (32 %). Derfor er et vigtig fokusområde i Klimahandlingsplanen indsatsen inden for hovedtemaet "Energi". Rødovre Kommune står kun for 3 % af kommunens samlede udledning af CO₂. Det er derfor vigtigt, at borgere, boligselskaber og virksomheder bliver bragt i spil, hvis vi skal nå i mål med vores ambitioner om reduktion i 2030 og 2050.

Rødovre Kommune har som geografisk område et opvarmet areal på 2.548.000 m² fordelt på handel/service (577.000 m²), husholdninger (1.741.000 m²) og offentlige bygninger (230.000 m²). Rødovre Kommune oplevede en stor byudvikling op igennem 60'erne og 70'erne og det samlede antal kvadratmeter opført i perioden 1940-1979 udgør 67 %. Dermed er størstedelen af bygningsmassen opført før, bygningsreglementet for alvor stillede krav til bygningernes energiforbrug.

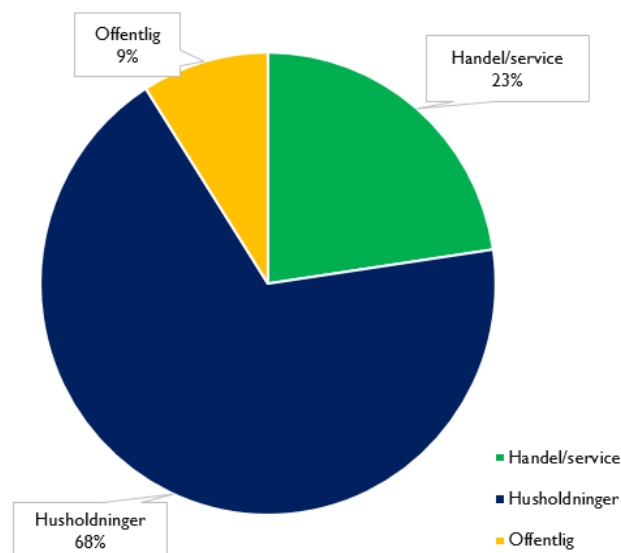
Størstedelen af bygningsmassen opvarmes med fjernvarme (49 %).

Herefter er naturgas (38 %), olie (8 %) og el (4 %) de væsentligste kilder til opvarmning.

Grundet den store andel af bygninger fra før 1980, suppleres en del boliger fortsat med varme fra brændeovne. I 2021 har 2400 boligejere fortsat brændeovne som supplement til opvarmning.

Kortlægningen af hele Rødovre Kommunes varmekonsum viser et nettoopvarmingsbehov på i alt 1.061 TJ. 68 % af nettoopvarmingsbehovet vedrører opvarmning af husholdninger, mens handel/service og kommunen står for hhv. 18 % og 14 %. Industri/forsyning står for 1 %.

Relativ fordeling af opvarmet areal

29%

Af CO₂-udledningen stammer fra elektricitet.

32%

Af CO₂-udledningen stammer fra varme.

HOVED-
TEMA

ENERGI

En stor del af Rødovre Kommunes opvarmning stammer fra fjernvarme, som i basisåret (2018) dækkede 51 %, svarende til 532 TJ. I de kommende år udbygges fjernvarmenettet betydeligt.

Bidrag fra kommunen som virksomhed
Kommunes CO₂-udledning står kun for omkring 3 % af Rødovres samlede udledning. Ikke desto mindre er det vigtigt, at kommunen selv har fokus på, at egne bygninger kan leve op til de energimæssige standarder. Derfor er det sat et mål om, at alle kommunens bygninger skal have energimærke C eller bedre inden 2040.

Hvert år bliver der afsat midler til at energieffektivisere de kommunale bygninger. Indsatsen for energieffektivisering af bygningerne bidrager til FN's verdensmål nr. 7 som omhandler bæredygtig energi. De afsatte midler prioriteres med fokus på at udnytte energien på en bæredygtig måde i fremtiden.

De årlige tiltag indebærer alt fra tilvalg af vedvarende energikilder og adfærdsregulering ved brugen af den tilførte energi til bygningerne. I Rødovre Kommune bliver

der løbende arbejdet med nye teknologier og løsninger for at fremme bæredygtigheden. Udover at anvende certificeringsordninger, når der bliver opført og renoveret bygninger, opdaterer Rødovre Kommune løbende opvarmningsanlæg og en større andel af energiforbruget til opvarmning erstattes med vedvarende energikilder.

I 2020 var der afsat 3 mio. kr. til energiforbedrende tiltag i de kommunale bygninger. Midlerne blev hovedsageligt prioriteret til at udvide den centrale styring af tekniske anlæg (CTS), udskiftning af belysning til mere bæredygtige LED-løsninger og indregulering af ventilationsanlæg. Indsatsen i 2020 vil bidrage til en CO₂-reduktion på 41 ton, svarende til en CO₂-reduktion på 1,2 % i forhold til 2019.

2020 har været et anderledes år på grund af covid-19 og som følge deraf nedlukningerne af de kommunale bygninger. Det har betydet, at aktiviteterne i bygningerne har været mindre end normalt, hvilket tydeligt ses på det totale energiforbrug. I de tomme bygninger er energiforbrugende anlæg skruet ned til et niveau således at unødvendigt energiforbrug undgås.

Det forventes, at energiforbruget vil stige til et mere normalt niveau, når bygningerne bliver taget i brug igen.

Rødovre Kommune har i 2021-2029 afsat 6 mio. kr. til energitiltag i kommunale bygninger, hvilket er en fordobling i forhold til 2020.

GRAF fra Grønt Regnskab 2021

Side 41

6 mio. kr.

Er i årene 2021-2029 afsat årligt til energitiltag i kommunale bygninger.

INDSATS 1:

KONVERTERE ALLE KOMMUNALE BYGNINGER MED NATURGAS ELLER OLIEFYR TIL FJERNVARME ELLER VARMEPUMPER

Regeringen og partierne bag klimaftalen har indgået en aftale om udfasning af naturgas og oliefyr og udrulning af fjernvarme og varmepumper. Hertil har regeringen afsat 2,3 mia. kr. Den samlede indsats til udfasning af naturgas og oliefyr forventes at reducere CO₂-udledningerne med 700.000 ton i 2030.

Som en følge af aftalen, er vi i Rødovre Kommune selvfølgelig også interesseret i at følge trop for at nå målet i 2030. Dette skal helt konkret gøres ved, at udskifte de naturgas- og oliefyr vi har i kommunens bygninger til fjernvarme i de områder hvor det er muligt.

I de områder hvor der endnu ikke er planer om fjernvarme, skal de udskiftes til varmepumper. Det vil ske løbende, både når de gamle fyr begynder at trænge til udskiftning og ved energirenoveringsprojekter.

Aktører

Teknisk Forvaltning, Bygningsafdelingen og Rødovre Kommunale Fjernvarmeforsyning.

Faser

Løbende frem mod 2030 skal alle kommunale bygningers varmeforsyning være udskiftet til enten fjernvarme eller varmepumper, afhængig af den geografiske

placering. På nuværende tidspunkt er der 4 kommunale ejendomme med oliefyr, dette er mindre ejendomme, som vi inden for en tidshorisont på 5-7 år vil træde ud af. Herudover forsynes 16 bygninger med naturgas.

Økonomi

Ejby Bunkeren er en fredet bygning og der kan derved være problemer med etablering af varmepumper. De resterende 4 ejendomme er vi trådt ud af inden det ville være økonomisk rentabelt at få etableret varmepumper. Økonomi til udskiftning holdes inden for det eksisterende budget.

CO₂-potentiale (Effekter)

Der er et stort CO₂-reduktionspotentiale, ved at gå fra naturgas- og oliefyr til fjernvarme og varmepumper.

Mål eller delmål

Alle kommunens naturgas- og oliefyr skal som følge af den nationale klimaftale være udskiftet inden 2030.

INDSATS 2:

UDSKIFTNING AF LYSKILDER TIL LED

Rødovre Kommune laver hvert år et Grønt Regnskab, som opgør forbruget af varme, el og vand i de kommunale bygninger.

I 2020 var der afsat 3 mio. kr. til energiforbedrende tiltag. Beløbet blev hovedsageligt prioriteret til at udvide den centrale styring af tekniske anlæg (CTS), udskiftning af belysning til mere bæredygtige LED-løsninger og indregulering af ventilationsanlæg.

I Grønt Regnskab for 2019 blev det varslet, at vejbelysningen ville indgå i Grønt Regnskab 2020. Forsinkelse af de fjernaflæste målere til vejbelysningen har gjort, at der på nuværende tidspunkt ikke er tilstrækkelig dokumentation til rådighed for et fyldestgørende billede.

Da der er en stor energibesparelse, ved udskiftning af gamle lyskilder til LED, arbejder vi løbende på udskiftning af alle lyskilder til LED. Ud over energibesparelsen bliver komforten for brugerne også markant bedre, da LED giver et bedre lys i forhold til gamle lysstofrør, og levetiden er desuden højere for LED sammenlignet med fx lysstofrør. Udskiftningen sker ved driftsfejl eller ved renoveringsprojekter.

Aktører

Teknisk Forvaltning, Bygningsafdelingen samt de relevante områder (hovedsagligt børneinstitutioner og skoler).

Faser

Udskiftning til LED vil ske løbende i takt med driftsfejl og renoveringsprojekter. Bygningsafdelingen holder løbende øje med energiforbruget ved hjælp af Min-Energi2, og udpeger steder hvor det giver god mening at udskifte lyskilderne. Derudover indsamles viden om belysningen ved at besøge de forskellige institutioner i kommunen og ved erfaringer fra brugerne.

Der er i 2022 afsat 6. mio. kr. årligt til energirenoveringsprojekter.

Økonomi

I 2022 er der afsat 600.000 kr. fra Energipuljen til at udskifte lyskilder til LED.

CO₂-potentiale (Effekter)

Ved at udskifte de gamle lyskilder til LED, nedbringes energiforbruget for de enkelte bygninger og områder, og dermed også udledningen af CO₂. Samtidig vil en udskiftning af de gamle lyskilder give en mere behagelig belysning og oplevelse for

brugerne, da lyset fra LED giver et bedre arbejdsmiljø.

Mål eller delmål

Inden 2030 skal alle kommunens lyskilder være udskiftet til LED.

MERVÆRDIER

SUNDHED & TRIVSEL

INDSATS 3:

ENERGIRENOVERING I DE KOMMUNALE BYGNINGER

Rødovre Kommune har ambitioner om, at alle kommunens bygninger som minimum opnår energimærke C eller bedre inden 2040. Som nævnt tidligere, er størstedelen af kommunens samlede kvadratmeter opført inden bygningsreglementet stillede krav til bygningers energiforbrug. Der er derfor en stor energibesparelse at hente ved renovering af de kommunale bygninger.

Hvert år bliver der afsat midler til at energieffektivisere de kommunale bygninger. Siden 2021 er beløbet for energieffektivisering hævet fra 3 mio. kr. til 6 mio. kr. De afsatte midler prioriteres med fokus på at udnytte energien på en bæredygtig måde i fremtiden. De årlige tiltag indebærer alt fra tilføjelse af vedvarende energi, supplerung af energiforsyningen, til adfærden ved brugen af den tilførte energi til bygningerne.

I Rødovre Kommune bliver der også løbende arbejdet med nye teknologier og løsninger for at fremme bæredygtigheden. Rødovre Kommune opdaterer løbende opvarmningsanlæg og andelen af vedvarende energi og anvender certificeringsordninger når der bliver opført og renoveret bygninger.

Hver år udgives et Grønt Regnskab for kommunen som virksomhed, der opgør varmemeforbruget, vandforbruget og elforbruget i kommunens bygninger samt beskriver de energieffektiviseringsprojekter der er udført i løbet af året.

Aktører

Teknisk Forvaltning, Bygningsafdelingen og relevante entreprenører.

Faser

- Kortlægning af energibesparelses potentialet for kommunes bygningsmasse og udførelse af en prioritets liste for størst energirenovningspotentiale udformes hvert år ved årets udgang.

- Herefter påbegyndes de årlige energirenovningsprojekter med prioritering af de bygninger, der har lavest energieffektivitet. Herunder er der også fokus på adfærd mv.

Økonomi

Rødovre Kommune har i 2022-2029 afsat 6 mio. kr. årligt til energitiltag i kommunale bygninger. Udover den årlige energipulje er der for 2022 planlagt energirenovninger for 3,5 mio. kr. fra vedligeholdelsespuljen, og 44 mio. kr. fra anlægsbudgettet.

Der er også planlagt energiprojekter i overslagsårene.

CO₂-potentiale (Effekter)

Energirenovningsprojekterne og evt. afledte effekter i forhold til reduktion i CO₂-udledningen opgøres årligt i Grønt Regnskab.

Mål eller delmål

Energimærkning C eller bedre af kommunale bygninger inden 2040.

MERVÆRDIER

SUNDHED & TRIVSEL

INDSATS 4:

UDBYGNING AF SOLCELLER PÅ KOMMUNALE BYGNINGER

Vores øgede energiforbrug kræver, at elproduktionen i højere grad baseres på vedvarende energi. For at nå i mål med den nationale målsætning for 2030, skal elproduktionen i Danmark tidobles frem mod 2030. For at indfri denne målsætning må alle kommuner agere proaktivt. Kommunerne kan som virksomhed gå forrest og lave planer/mål for opsætning af solceller på egnede kommunale bygninger.

Etablering af solceller på Rødovre Kommunes tage skal derfor fremme den lokale elproduktion i kommunen. Der kan på nuværende tidspunkt uproblematisk etableres solceller på nybygninger, tilbygninger og ved omfattende energirenoveringer af kommunale bygninger. Etablering af solceller på eksisterende bygninger kræver, at solcelleanlægget administreres i et selvstændigt forsyningselskab.

Rødovre Kommunes samlede elbehov på 456 TJ opdeles i import og egen produktion. Kommunen producerer selv 46 % (210 TJ) gennem kraftvarme og solceller, hvoraf kun 2,8 % (6 TJ) stammer fra solceller. Der ses derfor et stort potentiale i placering af solceller på kommunens samlede tagareal på 224.000 m². Rødovre Kommune råder på nuværende tidspunkt over solcelleanlæg

på Teknisk Forvaltning (årlig produktion på 40.000 kWh), Børnehuset Kæret (årlig produktion på 8.000 kWh), kontorpavillonen ved Jobcenteret (årlig produktion på 5.000 kWh) og Rødovre byggelegeplads.

Ved store renoveringer og nybyg er der en betydelig økonomisk besparelse i modsætning til hvis solceller placeres på eksisterende bygninger.

Aktører

Teknisk Forvaltning, Bygningsafdelingen.

Faser

Etablering af solcelleanlæg på kommunens bygninger i forbindelse med nybyggeri og store energirenoveringer vil ske løbende. Opstart af indsatsen vil ske efter politisk vedtagelse af Klimahandlingsplanen. Muligheden for at etablere et forsyningselskab til at administrere solcelleanlæg på eksisterende bygninger undersøges med henblik på at kortlægge de økonomiske konsekvenser både i forhold til drift af et sådan selskab og i forbindelse med afledte konsekvenser fx i forbindelse med bloktilskud. Der vil være behov for ekstern konsulentbistand til den undersøgelse.

Økonomi

2023: 150.000 kr. til afdækningen af muligheden for etablering af et forsyningselskab til administration af solcelleanlæg på eksisterende bygninger

- I forhold til nybyggeri og store energirenoveringer vil medarbejdertimer og konsulentudgifter være inden for det eksisterende budget.

- Etablering af solcellerne vil blive dækket af energipuljen eller særskilte energiprojekter.

CO₂-potentiale (Effekter)

I det følgende angives CO₂-effekten ved installationen af 4 MW solceller, svarende til et tagareal på 22.400 m², på kommunens tage. Dette svarer til 10 % af kommunens samlede tagareal på 224.000 m². Dette giver en CO₂-reduktion på 1.800 ton i 2018. Selvom solceller beregningsmæssigt ikke forventes at have den store effekt på Rødovre Kommunens CO₂-regnskab, vil opsætningen af solceller bidrage til den grønne omstilling af elforsyningen, som er helt nødvendig for at Danmark kan indfri sine klimamål i 2030.

Mål eller delmål

Målet er at få opsat så mange solceller på de kommunale bygninger, som overhovedet er muligt.

INDSATS 5:

VEJEN TIL ENERGIVENLIGE BOLIGER I RØDOVRE – TILBUD OM EN-
ERGITJEK OG RENOVERING HOS PRIVATE

Hovedfokus for indsatsen er at tilbyde energivejledning for private boliger. Indsatsen henvender sig til borgere i Rødovre Kommune, som ønsker at energirenovere egen bolig, med henblik på at nedsætte den samlede CO₂-udledning i kommunen. Projektet skal drives over en årrække, hvis varighed besluttes nærmere. Forslaget tager udgangspunkt i en treårig pilotperiode, hvor der annonceres og kommunikeres bredt ud til borgerne via en kampagne og tilbud om tilskud til udarbejdelse af energirapport og efterfølgende tilskud per færdigmeldt energirenovering. Projektets formål er at nedbringe CO₂-udledningen fra private boliger og at højne viden blandt borgere.

Hovedaktiviteterne i projektet:

- Tilskud til udarbejdelse af energirapport, med henblik på at energirenovere egen bolig.
- Energirådgivning og/eller økonomisk tilskud til energirenovering, når et energi renoveringsprojekt er færdigt.

Det antages at ca. 35 husejere i gennemsnit per år får udført en energirenovering og at 65 husejere får udført et energitjek med dertilhørende energirapport (Reference: Svenborg Kommunes energirenoveringsprojekt). Indsatsen skal ses i relation til energirenove-

ringsprojekter i andre indsatsen og kan sammen med "Taskforce", "Flere solenergianlæg i Rødovre kommune" og "Informationsmøder for borgere og virksomheder om udskiftning til fjernvarme", højne viden om energirenovering i egen bolig. Indsatsen kan desuden danne et kvalificeret grundlag for den enkelte borgers initiativ til energirenovering i egen bolig.

Aktører

Danmarks Naturfredningsforening, energirådgiveraktiviteter, andre lokale foreninger, borgersammenslutninger eller andre initiativer fx SAGIR. Fra Rødovre Kommune; Byudvikling og Miljø og Affald.

Faser

2023:

- Projektets koncept færdigudvikles.
- Kampagne opstartes.
- Energivejleder ansættes som konsulent.
- Energirapporter udføres løbende.
- Udvalgelse af ansøgere som skal have tilskud til energirenovering.
- Udførelse af energirapporter.
- Opfølgende branding af udvalgte projekter.

Økonomi

2023-2026 – energirapporter og tilskud:

2023: 150.000 kr., 2024: 150.000 kr., 2025: 100.000 kr., 2026: 100.000 kr.

2023 - færdigudvikling og planlægning: 30.000 kr. (udvikling og tilpasning af projektets tid, tilpasning af skabeloner, projektets ledelse og organisering, administration mv.).

2023-2026 – kampagner, artikler: 90.000 kr.
2023-2026 - borgerarrangementer: 60.000 kr.

Budget i alt: 680.000 kr.

CO₂-potentiale (Effekter)

Effekten ved 7 % varmebesparelser i private husholdninger i Rødovre vil i dag have en reduktion i CO₂ på 1.800 ton pr. år. Effekten kan i 2030 være faldet til 640 ton CO₂, hvis det lykkes Rødovre Kommune at konvertere alle naturgas og oliefyr til grøn fjernvarme og varmepumper.

Mål eller delmål

De første tre år: minimum 50 boliger bliver energirenoveret om året. Efterfølgende vedvarende energirenovering i Rødovre Kommune, evt. ved fortsat vejledning til borgere. Målet er at højne viden blandt borgerne om energirenovering.

MERVÆRDIER

SUNDHED & TRIVSEL

LUFTKVALITET

INDSATS 6:

FLERE SOLCELLEANLÆG I RØDOVRE KOMMUNE

Hovedfokus for denne indsats er opsætning af flere solenergianlæg i Rødovre Kommune, henvendt til private boliger. Indsatsen henvender sig til borgere i Rødovre Kommune, som ønsker at energirenovere egen bolig med henblik på at nedsætte den samlede CO₂-udledning i kommunen. Projektet skal drives over en årrække, og på sigt blive en stærkere del af vejledningen fra Rødovre Kommune. Forslaget tager udgangspunkt i en treårig pilotperiode, hvor der annonceres og kommunikeres bredt via en kampagne og tilbud om hjælp og vejledning til opsætning af solenergianlæg.

Det eksisterende materiale, som anvendes i Teknisk Forvaltning, Byggesags- og Erhvervsafdelingen danner base for den videre udvikling af et mere gennemgribende materiale og kompetenceløft, både internt og blandt borgerne. Her er det vigtigt, at de gode eksempler på placering af anlæg og rammerne for opsætning af anlæg tydeliggøres og kommunikeres bredt ud i kommunen. Der skal blandt andet kigges på, hvordan flere borgere, som bygger nyt, vælger solceller til og understøtte borgere, som på forskelligvis står med boligtyper, som udgør en del af Rødovres kulturarv. Indsatsen skal ses i relation til

energirenoveringsprojekter i andre oplæg og kan sammen med indsatsen som "Taskforce", "Vejen til energivenlige boliger i Rødovre – Tilbud om energitjek og -renovering hos private" og "Informationsmøder for borgere og virksomheder om udskiftning til fjernvarme" højne viden om energirenovering i egen bolig blandt borgere og danne et kvalificeret grundlag for den enkelte borgers initiativ til energirenovering i egen bolig.

Aktører

Teknisk Forvaltning, Byggesags- og Erhvervsafdelingen, Byudvikling samt lokale foreninger eller borgersammenslutninger fx SAGIR eller øvrige grundejerforeninger.

Faser

2023: Færdigudvikling og opstart af indsatsen.

2023-2026: Kampagner, borgerarrangementer og dokumentation.

Økonomi

2023-2026:

- Vidensløft, nyeste viden inden for solenergianlæg: 90.000 kr.
- Udvikling af vejledning og formidlingsmateriale: 40.000 kr.
- Kampagner, artikler og eksempelvisning:

45.000 kr.

- Borgerarrangementer og udstillinger af solenergianlæg: 60.000 kr.

Budget i alt: 235.000 kr.

CO₂-potentiale (Effekter)

Indsatsen forudsætter, at der opsættes solenergianlæg på ca. 3 % af tagarealet for private husstande i Rødovre Kommune, hvilket svarer til at der opsættes en kapacitet på 5,9 MW. Under opsætningen skal der tænkes over placeringen i forhold til at skabe en arkitektonisk sammenhæng i byen. CO₂-reduktionen vil som følge af opsætningen være ca. 3.200 ton CO₂. Selvom solceller beregningsmæssigt ikke forventes at have den store effekt på Rødovre Kommunes CO₂-regnskab, vil opsætningen af solceller bidrage til den grønne omstilling af elforsyningen, som er helt nødvendig for at Danmark kan indfri sine klimamål i 2030.

Mål eller delmål

At flere solenergianlæg etableres i Rødovre Kommune på en måde, som sikrer at anlæggene indgår i en arkitektonisk sammenhæng. Her henvises til Rødovre Kommunes solcellemanual, som beskriver mulighederne inden for de eksisterende planforhold.

INDSATS 7:

ENERGIRENOVERING OG BYGNINGSKULTURARV - LIVSCYKLUSANALYSER (LCA) SOM KRITERIUM I BYGGESAGER

Ny viden indenfor livscyklusperspektiver på byggematerialer sætter gamle bygninger i nyt positivt lys i relation til klimabelastning i byggeriet. Gamle huses varmetab og energiforbrug er en kendt faktor, der oftest giver et negativt resultat i beregning af en bygningens klimaaftryk. I sammenligninger af renovering i forhold til at rive ned og bygge nyt, ses det, at klimabelastningen ved renovering kun er ca. 20 procent af belastningen ved at rive ned og bygge nyt.

Rødovre Kommunes eksisterende bygningsmasse udgør langt den største del af byggeriet. En stor del er bygget i en periode før man fik energikrav i bygningsreglementet. Samtidigt er mange af disse bygninger en væsentlig del af Rødovres DNA – en arkitektur, der er særlig for sin tid og for Rødovre.

Set i lyset af Rødovre Kommunes kulturarv og nedbringelse af klimapåvirkning i byggeriet, går denne indsats ud på at lade energirenovering og kulturhistoriske værdier gå side om side.

En gammel bygning med fx utidssvarende pladskrav eller et stort energimæssigt forbrug kan ofte være udslagsgivende for,

om en bygning ønskes revet ned på trods af bygningens åbenlyse arkitektoniske og kulturhistoriske værdi. Ved andre større eller mindre udvidelser af boligen, tilbygning eller ombygning kan det ligeledes være relevant, at bygherre har mulighed for at forholde sig til materialers livscyklus for at opnå det mindste klimaaftryk på den samlede boligmasse i Rødovre.

Materialers livscyklus LCA

Livscyklusperspektiver er beregninger af det samlede energiforbrug for et byggemateriale – altså den egentlige klimabelastning for et givent materiale i dets levetid, holdt op imod omkostninger såsom produktion af materialet, transport og bortskaffelse etc. Det giver os en ny mulighed for, at vurdere om man skal bevare historiske huse fremfor at bygge nyt. En vurdering, der tilføjer et "bæredygtigheds-lag" i byggesager (nybyg, tilbyg og ombyg) og samtidigt er med til at sikre, at Rødovre Kommunes særlige arkitektur vedbliver med at være en del af den fælles identitet og historie. LCA er en pågående vidensindsamling, som varetages af RealDania og Institut for Byggeri, By og Miljø (BUILD), Bolig og Planstyrelsen.

Rødovre Kommunes boligkultur

Mange boliger og boligbebyggelser i Rødovre er en vigtig del af den senmoderne bygningskultur. En arkitektonisk kvalitet og kulturarv, som tegner Rødovres historie og dermed er en vigtig del af Rødovres selvforståelse. Selvom gamle bygninger står for en væsentlig del af CO₂-udledningen (fordi de er dårligt isolerede eller trænger til at få skiftet vinduer) er klimaregnskabet ikke gjort positivt ved at opføre nyt. Nybyggeri er problematisk og yder en mindst lige så stor, og i mange tilfælde større CO₂-udledning.

Vi – kommune og borgere - kan blive bedre til at vejlede i, hvornår og hvordan en bygning bedst bevares og energirenoveres. Ny viden (BUILD) peger på, at den samlede klimabelastning er mindre ved renovering af historiske huse i stedet for at rive ned og bygge nyt. På den måde kan klimabelastningen mindskes og samtidigt bevare Rødovres kulturarv.

Byudvikling kan hjælpe/facilitere borgeren/bygherren med at kvalificere beslutninger om, hvornår det er bedst at renovere i stedet for at bygge nyt og hvilke materialer der i et klimaperspektiv kan bruges.

MERVÆRDIER

SUNDHED & TRIVSEL

INDSATS 7:

Det kan gøres via forskellige virkemidler:

- Katalog over klimavenlige materialers LCA.

- Fremhæve eksempler fra gode renoveringer i Rødovre Kommune, fx tilbygninger, udskiftning af vinduer, efterisolering mv.

- Sagsbehandling - vejledning og anbefalinger præsenteres på dialogmøder.

- Kan skrives ind i lokalplaners redegørelse/vejledning.

- Eksempelvisning af 3 forskellige LCA beregner af bygninger i Rødovre Kommune.

Aktører

Institut for Byggeri, By og Miljø (BUILD), Realdania, grundejerforeninger, boligselskaber. Rødovre Kommune, Byplansafdelingen og Byggesags- og Erhvervsafdelingen.

Faser

2023 – 2028:

- Udvikling af materialekatalog henvendt til borgere.

- Kampagne der forbinder og formidler historier/eksempler ud i klima med kulturmiljø.

- Materialesamling/udstilling på biblioteket eller i borgerhus/kulturhus.

- LCA værktøj tilpasset så det er tilgængeligt for borgere - evt. i eksempler digitalt.

Økonomi

- Udvikling af materiale: De bæredygtige eksempler fra Rødovre Kommune i billede og tekst (60.000 kr.).

- Formidling - Podcastserie: I forlængelse af Rødovre Kommunes formidling af udpegede kulturmiljøer – fremhæves fortællingen om klimavenlig kulturarv, bæredygtig byudvikling og fremhæve eksempler som er i Rødovre (45.000 kr.).

- Rødovre arkitektur og bæredygtige tiltag fremhæves i artikler i relevante medier (15.000 kr.).

- Katalog over klimavenlige materialer LCA.

- Fremhæve eksempler fra gode renoveringer i Rødovre, fx tilbygninger, udskiftning af vinduer, efterisolering mv. Og benytte eksisterende eksempler. Eksempelvisning af 3 forskellige LCA beregner af bygninger i Rødovre Kommune. Eksempler og beregninger udgives digitalt i samarbejde med partnere (45.000 kr.).

- Udvikling af materiale til brug ved sagsbehandling: Vejledning og anbefalinger præsenteres på dialogmøder (25.000 kr.).

Budget i alt: 190.000 kr.

CO₂-potentiale (Effekter)

Reduktionen i CO₂ vil i 2030 estimeres til 200 ton. Dette lyder ikke af meget, men størstedelen af CO₂-gevinsten vil ikke blive afspejlet i Rødovre Kommunes regnskab, men derimod hos produktionen af byggematerialer. Indsatsen vil reducere CO₂-udledningen fra byggebranchen og fra produktionen af nye materialer, samt styrke ældre bygningers kulturhistoriske værdier. Renovering af eksisterende boliger vil som oftest give et bedre indeklima og dermed også mere sundhed blandt borgerne.

Mål eller delmål

- At reducere klimaaftrykket i byggeriet og samtidig fastholde og endda styrke ældre bygningernes kulturhistoriske eller arkitektoniske værdier.

- At kvalificere borgere/bygherres valg når der skal bygges om, tilbygges, (energi) renoveres i tråd med det gældende Bygningsreglement.

- At højne viden også blandt administrative medarbejdere. At give redskaber til at vejlede bygherre/borgere.

INDSATS 8:

TASKFORCE - VIDEN OM KLIMATILTAG

Med indsatsen vil vi danne en kommunal taskforce (fx bestående af fagfolk fra Miljø-, Natur- og Bygningsafdelingen), som skal yde inspiration og vejledning til private grundejere omkring CO₂-udledning i hjemmet. Tiltaget udspringer sig af en oplevelse i forvaltningen af, at private grundejere ikke ved tilstrækkeligt om CO₂-udledning der er forbundet med deres bolig, særligt i forbindelse med renoveringsprojekter, men også i forbindelse med energiforbruget i hjemmet generelt.

I rapporten "Klimamål og planlægning" udgivet af KTC, Concito, Gate21 og Dansk Byplanlaboratorium beskrives nødvendigheden af at udvikle og udfolde klimamålene på lokalt niveau i samspil med borgerne. Herunder spiller fællesskabelementet en vigtig rolle, da det kan være løftestangen, som får borgerne til at gå sammen.

Endvidere er tiltaget inspireret af Assens Kommunes DK2020 indsats "Grønne Fællesskaber" som er udarbejdet i samarbejde med Deltager Danmark. Indsatsen har til formål at få borgerne til at igangsætte grønne fællesskaber, som kommunen på borgernes initiativ hjælper med at starte op.

I dag er der desværre ikke tilstrækkeligt lovhjælp til at bremse private grundejere i at nedrive eksisterende byggerier eller at tvinge forbrugere til at opføre sig energivenligt i hjemmet. Med taskercen ønsker vi at skabe en borgerinddragende tilgang til at opfylde fremtidens klimamål. Igennem oplysning og vejledning af borgerne er formålet at nudge dem til at tænke og handle anderledes når det gælder energiforbruget i hjemmet.

Konkret skal taskercen først og fremmest henvende sig til to målgrupper;

- Private grundejerforeninger, som mangler viden og inspiration til energirenovring af eksisterende boliger og energiforbrug i hjemmet.

- Ejendomsmæglere, som får de nødvendige oplysninger til kommende boligejere, angående renoveringen af den eksisterende bolig.

Taskercens arbejdsgruppe vil blive etableret i 2023-2024.

Del 1: I første del af taskercens opgave vil de interne ressourcer i forvaltningen vedrørende viden om renovering af og ener-

giforbrug i hjemmet bliver kortlagt. Herunder vil det også fremgå hvilken viden vi ikke har internt i forvaltningen. Indsatsen formodes at trække på viden fra den energivejleder der bliver planlagt at ansættes. Alternativt skal der indhentes viden/ressourcer udefra.

Del 2: Når de relevante grundejerforeninger og ejendomsmæglere er kortlagt, vil arbejdsgruppen igangsætte en omfattende borgerinddragelse, for at identificere hvilke udfordringer ejendomsmæglere og grundejerforeninger står overfor på renoverings-/energiområdet, og hvilken viden de ønsker, at taskercen skal bidrage med. Herunder hvordan taskercen bedst kan understøtte, at private boligejere nudges til at arbejde hen imod DK2020's klimamål. Igennem borgerinddragelsen er formålet at få aktiveret de lokale ildsjæle, som ønsker at starte klimafællesskaber op med andre borgere, som vedrører sig energiforbrug i hjemmet.

Relevante erfaringer fra andre kommuner indhentes ved brug af eksempelvis netværk indenfor DK2020 regi eller Gate21.

MERVÆRDIER

SUNDHED & TRIVSEL

INDSATS 8:

Grundejerforeninger og ejendomsmæglere skal kontaktes og inviteres til at få mere viden om renovering af boligerne og CO₂-udledning i hjemmet. Der etableres evt. en kontakt til taskforcen, som en ejendomsmægler løbende kan trække på.

Aktører

- Rødovre Kommune, Miljø og Affald, Park og Naturafdelingen, Bygningsafdelingen, Rødovre Kommunale Fjernvarmeforsyning og Byudvikling.
- NEXT – håndværkeruddannelsen (energi-vejledningslinjen).
- Lokale private grundejerforeninger og ejendomsmæglere.

Faser

2023-2024: Taskforcens arbejdsgruppe bliver etableret. Ressourcerne findes i relevante faggrupper. Ejendomsmæglere og grundejerforeninger kontaktes og inddrages.

2024: Taskforcens specifikke arbejdsopgaver og form bliver defineret. Ejendomsmæglere og private grundejerforeninger får viden om renovering af huse.

Økonomi

Del 1: Indsamling/kortlægning af viden in-

ternt/eksternt:

1. Det forventes, at denne indsats kommer til at trække på ressourcer fra den energi-vejleder der planlægges at blive ansat til vejledning af borgerne. Alternativt skal der tilkøbes viden udefra.

Del 2: Projektledelse:

1. Akademisk årsværk fordelt på 2-3 medarbejdere i et år: 600.000 kr.

2. Markedsføring og kommunikation: Udarbejdelse af materiale, kampagner, videoer mm.: 250.000 kr.

Budget i alt: 850.000 kr.

CO₂-potentiale (Effekter)

Effekten af 7 % varmebesparelser i private husholdninger vil i dag have en reduktion i CO₂ på 1.800 ton pr. år. Effekten kan i 2030 være faldet til 640 ton CO₂, hvis det er lykkes Rødovre Kommune at konvertere alle naturgas og oliefyr til grøn fjernvarme og varmepumper.

Taskforcens indsats har til formål at sikre, at ældre boliger bliver bevaret såfremt dette er muligt, og ikke bliver revet ned til fordel

for nybyggeri. Herunder vil private grundejere få større indsigt i CO₂-udledning i deres boliger og blive inspireret til at forbruge mindre energi i alle af hjemmets aspekter. Taskforcen vil medvirke til, at borgere som ikke i forvejen arbejder hen imod klimamålene i deres private hjem, bliver nudget til at gøre dette. Herunder vil en afledt effekt være, at borgerne kommer i meningsfyldte klimafællesskaber og på den måde understøtter hinanden i at takle klimaudfordringerne.

Mål eller delmål

Målet er at borgerne bliver mobiliseret til at danne og indgå i klimafællesskaber, som afhjælper udledningen i deres private hjem.

Målet er endvidere, at alle nye boligejere i Rødovre Kommune modtager information og vejledning angående energirenovering af hjemmet. Herunder vil alle grundejerforeninger have mulighed for at modtage generel vejledning om CO₂-udledning i hjemmet.

HOVED-
TEMA

GRØN MOBILITET

Transportsektoren står for 32 % af Rødovres udledning af CO₂. Brugen af transportmidler kommer ikke til at falde men derimod stige frem mod 2050 i takt med den øget befolkningstilvækst, øget vejinfrastruktur, økonomisk vækst, og at folk pendler længere. Klimafremskrivningen forudsætter en årlig vækst på 1,69 % for personbiler, 0,86 % for varebiler, 1,38 % for lastbiler og 0,47 % for busser.

Derfor er tiltag inden for transport nødvendigt at prioritere for at få nedbragt udledningen inden 2030 og 2050.

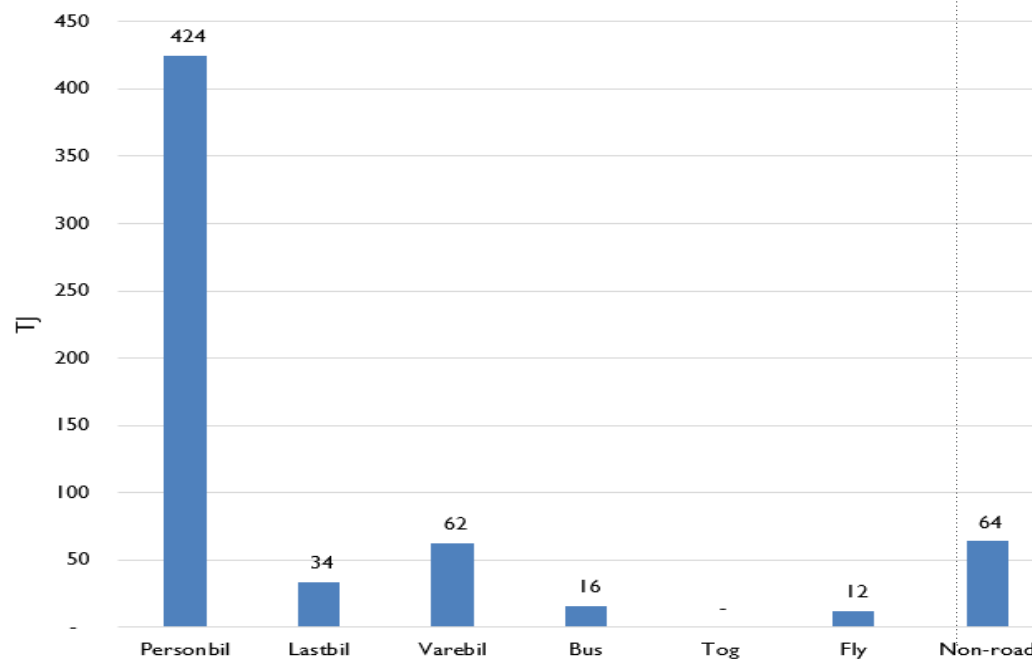
Transportområdet berører FN's 11. verdensmål "Bæredygtige byer og lokalsamfund", der sammen med de nationale mål danner rammen for indsatserne om reduktion af miljøkonsekvenser ved transport.

Rødovres fokus på cykeltrafik berører FN's 3. verdensmål "Sundhed og trivsel" i forhold til sundhedseffekterne ved aktiv transport. Den nationale målsætning for trafik er fossilfri busdrift og 775.000 nul- og lavemissionsbiler i 2030. Det-te er en udfordring for en kommune som Rødovre, der er en gennemfartskommune for mange pendler

via de gennemskærende veje – Slotsherrensvej, Jyllingevej, Roskildevej og Tårnvej. Rødovre er geografisk en lille kommune centralt placeret mellem København og den københavnske vestegn.

Det giver et potentiale for at andre transportmidler end bilen kan bruges i dagligdagen. Rødovre Kommune arbejder derfor med udviklingen af den kollektiv trafik og cykeltrafikken.

Transportsektorens energiforbrug i Rødovre

HOVED-
TEMA

GRØN MOBILITET

I 2021 godkendte Rødovre Kommune Cykelstrategien "En stærk cykelby 2021-2033". Strategien indeholder målsætninger for det videre arbejde med at øge cykeltrafikkens andel af korte og mellemlange ture under 10 km, udbygning af cykelinfrastrukturen samt at flere af kommunens medarbejdere skal bruge cyklen i arbejdstiden.

Udbud og løbende opfølgning på den kollektive bustrafik sker via det tværkommunale og regionale trafikskab Movia. I 2018 besluttede Rødovre Kommune, at de kollektive buslinjer igennem Rødovre skal køres på el. Omlægningen skal ske via de kommende udbud af busdriften. Beslutningen støtter op om Movia's målsætning om, at alle busser skal køre fossilfri i 2030, heraf skal 50 % af busserne være emissionsfrie.

BRT (Bus Rapid Transit) er et koncept, hvor busserne bl.a. kan køre en betydelig strækning af deres rute i dedikerede busbaner og hvor der er busprioritering i vejkryds. Rødovre samarbejder med Gladsaxe, København, Brøndby, Hvidovre, Movia og staten med planer for anlæggelse af en BRT-linje mellem Gladsaxe Trafikplads og Avedøre Holme via Rødovre. Et BRT-projekt vil ska-

be en højklasse busforbindelse nord-syd igennem Rødovre og give gode kollektive trafikforbindelser til industri- og erhvervsområderne i Gladsaxe og Hvidovre som erstatning for den nuværende regionale buslinje 200S.

Rødovre er del af Hovedstadens Letbane som anlægger en letbaneforbindelse mellem Ishøj og Lyngby langs Ring 3, med driftsstart i 2025. Letbanen kommer til at køre på el, og medfører en opgradering af den kollektive trafikbetjening langs Ring 3, hvor letbanen erstatter de nuværende regionale buslinjer 300S og 30E.

Rødovre Kommune arbejder for en metroforbindelse til kommunen som opgradering af den kollektive trafikforbindelse til København og Frederiksberg, da der i dag er tætte rejseforbindelser mellem de tre kommuner.

Som del af udbygningen af kollektiv trafik er Rødovre i 2018 blevet del af samarbejdet om Bicyklen "hvide elbicykler". Bicykelsystemet skaber bedre forbindelser mellem særlige rejsemål og områder til den kollektiv trafik som en "last mile" løsning.

Rødovre mangler ladeinfrastruktur til private bilejer, der ikke kan lade på egen grund. Kommunen har 12 elladestandere tilgængelige på offentlige veje eller kommunale arealer.

I 2022 skal Rødovre Kommune udarbejde en elladestrategi i forhold til udrulningen af ladestandere til private elbiler på de offentlige arealer. Det sker med udgangspunkt i den kommende lovgivning på området, som forventes vedtaget i april 2022.

I Rødovres Trafikplan 2020 er en af målsætningerne, at der skal arbejdes med MaaS (Mobility as a Service). Det omfatter bedre kobling af den kollektive trafik og private mobilitetservices som f.eks. dele-biler, el-løbehjul, delecycler og samkørselsordninger. I 2021 er der ved Rødovre Centrum oprettet et knudepunkt med pladser til samkørsel, almindelige rutebuskørsel og taxier.

32%

Af Rødovres udledning af CO₂ stammer fra transportsektoren.

775.000

Så mange biler med nul-og lavemission skal være i drift i 2030 ifølge den nationale målsætning.

INDSATS 9:

STRATEGI FOR ELLADESTANDER

Et vigtigt incitament for at få flere til at vælge elbil frem for biler baseret på fossile brændstoffer, er opladningsmulighederne. Der er derfor behov for udarbejdelse af en strategi for udbredelsen af elladestander i Rødovre. Strategien har til formål at sætte rammerne for infrastrukturen i henhold til udbredelsen af elladestander i Rødovre Kommune.

I starten af 2021 udgjorde elbilerne 2 % af alle biler i Rødovre, hvilket er det samme som på landsplan. Ifølge Klimarådet skal antallet af elbiler på landsbasis op på minimum 1 mio. for at indfri det nationale 2030 klimamål, hvilket svarer til ca. 30 % af alle personbiler.

Der er en relativt stor andel af Rødovre Kommunes borgere, som har fællesparker i forhold til landsgennemsnittet. Fællesparker er typisk tilknyttet etageboliger og ligger på private arealer. Kommunen har selv få fællesparkeringsarealer, som ikke allerede er tilknyttet en offentlig funktion. Af praktiske grunde, er det hovedsageligt personer, som har mulighed for at få en elladestander på egen grund, der forventes at drive omstillingen til elbiler. Rødovre Kommune har således en større opgave med at udbrede opladningsmu-

ligheder på fællesparkeringspladser end den gennemsnitlige danske kommune, da disse ligger på private arealer tilknyttet almene og private etageboliger.

Strategien skal sætte rammerne for en infrastruktur for elladestander i Rødovre Kommune og skal på sigt anvendes i forbindelse med udbud blandt operatørerne, så lokale muligheder, efterspørgsel og begrænsninger for opsætning af elladestander kan afklares.

En direkte afledt effekt af udbredelsen af elladestander er en reduktion i antallet af parkeringsmuligheder til biler med fossile brændstofmotorer, når pladserne reserveres til elbiler.

Aktører

- Leverandører og operatører af elladestander.
- Private og almene boligselskaber (disse ligger dog uden for kommunens direkte påvirkning).
- Indsatsen drives og faciliteres af Teknisk Forvaltning, Vej og Trafikafdelingen.

Faser

Forår 2022: Der kommer ny lovgivning fra Folketinget for ladestander på veje og of-

fentlige arealer.

2022: Udarbejdelse af oplæg til strategi for elladestander.

2023: Politisk godkendelse af strategien.

Økonomi

Anslået 50.000 kr. til ekstern rådgivning og vejledning.

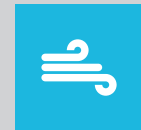
CO₂-potentiale (Effekter)

For di andelen af borgere som kan parkere på egen grund, er betydeligt lavere end på landsplan, antages Rødovre Kommune også at opnå en lavere andel elbiler. Dette estimeres til ca. 26 %, hvilket er 4 % lavere end landsgennemsnittet på 30 %. CO₂-reduktionspotentialet ved at forbedre ladestanderinfrastrukturen i Rødovre er opgjort til 3.600 tons CO₂.

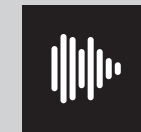
Mål eller delmål

En forøgelse af elladestander til elbiler og reduktion i antallet af parkeringsmuligheder til biler med fossile brændstofmotorer.

MERVÆRDIER

LUFTKVALITET

STØJREDUKTION

INDSATS 10:

BÆREDYGTIGE BUSLÆSKURE

I Rødovre er der ca. 130 buslæskure inklusiv 100 reklamevitruiner, som er ejet af et reklameselskab. På markedet findes der forskellige modeller af buslæskure, hvor der er indarbejdet grønne tage eller solceller. Afhængig af løsningen kan energiforbruget til drift af buslæskure (belysning) blive reduceret eller biodiversiteten kan øges lokalt. Ved at installere solceller på buslæskure kan Rødovre Kommune efterleve de nationale krav om CO₂-neutralitet og medvirke lokalt til, at Danmark forsynes af 100 % grøn el i 2030.

Det antages, at omkring 50 % af buslæskurene har de rigtige forhold (hældning mv.) i forhold til installering af solceller. Et standard buslæskur antages af have 4 m² tagareal. Dermed kan der sættes solceller på op mod 260 m² i hele kommunen. Solceller antages at producere 180 W/m², hvilket betyder, at der kan opstilles 47 kW solceller. De resterende 50 % af buslæskurenes tage, som ikke er ideelle for opsætning af solceller, kan i stedet blive beklædt med grønne tage. De grønne tage bidrager til lokal nedsivning af regnvand, formindskelse af varme-ø-effekten samt til et grønne udtryk i byen, hvilket indirekte påvirker borgernes sundhed og trivsel.

Aktører

Leverandører af buslæskure vil blive en vigtig aktør, men indsatsen drives og faciliteres af Teknisk Forvaltning, Vej- og Trafikafdelingen.

Faser

Inden 2023: Kortlægning af mulighederne for opsætning af bæredygtige buslæskure.

2023-2024: Valg af modelkrav til læskure og en afklaring af de muligheder der allerede er på markedet samt udbud af udskiftningen af buslæskure.

2024-2029: Opsætning/udskiftning af buslæskure i byrummet.

Økonomi

Anslået 7,0 mio. kr. for udskiftning af samtlige buslæskure. Den endelige pris afhænger af valgte modelkrav samt udbuddet. Det forventes, at den reelle udbudspris er lavere end den anslåede værdi.

CO₂-potentiale (Effekter)

Solceller kan reducere energiforbruget i forbindelse med driften af buslæskuret og giver eventuelt mulighed for videre salg af grøn el til elnettet.

Grønne tage kan bruges til øget biodiversitet, regnvandsforsinkelse eller formindskelse af varme-ø-effekten.

Udskiftningen vil give en CO₂-reduktion på 20 ton i 2018. Det antages, at elsektoren i 2030 vil være 100 % bæredygtig. Selvom solceller beregningsmæssigt ikke forventes, at have en effekt på Rødovre Kommunes CO₂-regnskab, vil opsætningen af solceller bidrage til det grønne omstilling af elforsyningen, som er helt nødvendig for at Danmark kan indfri sine klimamål i 2030.

Mål eller delmål

Etablering af solceller eller grønne tage på alle buslæskure inden 2030.

MERVÆRDIER

SUNDHED & TRIVSEL

NATUR & DYRELIV

KLIMATILPASNING

INDSATS 11:

BRT (BUS RAPID TRANSIT)

En attraktiv kollektiv bustrafik kan give konkurrence til valget af bilen som transportmiddel. Det er derfor vigtigt at udføre fremkommelighedstiltag for bustrafikken og arbejde for en udvidet drift og kapacitet. BRT (Bus Rapid Transit) er et koncept, hvor busserne blandt andet kan køre en betydelig strækning af deres rute i dedikerede busbaner, og hvor der er busprioritering i veikryds. BRT skaber en øget frekvens og driftssikkerhed for bustrafikken, hvilket kan medføre øget pålidelighed og konkurrenceevne for den kollektive bustrafik i forhold til biltrafikken, som vil påvirkes af en formodentlig øget trængsel på vejene.

Tiltaget omhandler buskørsel i eget tracé fra Gladsaxe Trafikplads til Avedøre Holme, som igennem Rødovre forløber ad Tårnvej. Det er en forudsætning, at der langs strækningen holdes en høj busfrekvens og busmateriellet opgraderes som del af BRT-konceptet. Dette giver køretidsbesparelser for busdriften i og uden for myldretiden, heraf afledt reduktion i rejsetiden for buspassagerer i forhold til biltrafikken samt øget passagerkapacitet i busserne. Det forventes, at en attraktiv bustrafik kan øge antallet af passagerer og påvirke driftsøkonomi positivt for buslinjerne.

Afledte effekter ved BRT:

- Udformningen af BRT kan medføre reduceret fremkommelighed for biltrafik ved indførelse af lavere hastighedsgrænser, reducerede svingmuligheder i kryds eller mindre kapacitet til biltrafikken i kryds på BRT-strækningen.

- BRT-stationer giver mulighed for, at der for nærområdet kan tillægges stationsnærhedsprincippet ved lokal planlægning af byudvikling.

I tillæg til dette er der indgået partnerskab med Movia om, at busdriften skal være fossilfri i 2030.

Aktører

Staten, Region Hovedstaden, Movia, Gladsaxe Kommune, Københavns Kommune, Brøndby Kommune og Hvidovre Kommune. Indsatsen for BRT i Rødovre drives og faciliteres af Teknisk Forvaltning, Vej og Trafikafdelingen, samt Byudvikling.

Faser

2020-2021: Kortlægning af potentialet af ruteføring og ansøgning om stationsnærhedsprincip for udvalgte BRT-stationer.
2021: Statens infrastrukturaftale 2035 om statslig medfinansiering.

2022-2024: VVM-proces og projektering af anlægsprojektet. Politisk godkendelse af igangsættelse og medfinansiering af anlægsprojektet samt udbud af nyt busmateriel.

2025-: Anlæggelse af BRT-tracé og BRT-stationer i Rødovre.

Økonomi

Anslået 1.050 mio. kr. for hele BRT-projektet. Heraf 525 mio. kr. afsat af Staten i Infrastrukturaftale 2035. Rødovre Kommunes andel udgør forventeligt 100.000 -150.000 mio. kr. og forudsættes lånefinansiering.

CO₂-potentiale (Effekter)

BRT-linje gennem Rødovre vil give en øget busfrekvens, driftssikkerhed for bustrafikken, og en øget pålidelighed i forhold til køretidsplaner, hvilket på sigt vil give den kollektive bustrafik en stærk konkurrenceevne i forhold til biltrafikken. Forventningen er, at BRT-linjen vil rykke flere passager over i bustrafikken og dermed væk fra bilerne. Indsatsen vil derfor give en reduktion i udledningen af CO₂ fra bilismen.

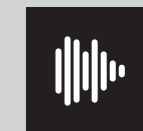
Mål eller delmål

Det er endnu ikke muligt at fastsætte mål, da projekteringen af anlægsprojektet først foreligger i 2024.

MERVÆRDIER

LUFTKVALITET

STØJREDUKTION

INDSATS 12

UDBREDELSE AF ORDNINGER FOR DELE- OG BYBILER

Delebilsordninger er private ordninger, hvor en brugergruppe deles om fælles biler, som gruppen råder over. Fælles bilerne kan bruges af flere og er dermed med til at reducere behovet for, at hver bruger har deres egen bil.

Konceptet hedder typisk delebiler, når det er mindre private brugergrupper fx en gruppe borgere tilknyttet en almen eller privat boligafdeling. De større ordninger, som kan have en kommerciel vinkel omtales typisk også som bybiler, og kan opleves mere som en leasingordning for meget begrænsede tidperioder (1-2 bilture på en hverdag).

Delebiler indgår som del af transportmulighederne for den fleksible rejsende, som har skiftende transportbehov. Målgruppen er særligt personer, hvor bilen ikke er nødvendig på daglig basis, men hvor bilen indgår i særlige rejser eller indkøb, hvor rejser på cykel eller med det offentlige ikke løser transportbehovet tilstrækkeligt.

Bybilsordningerne er begyndt i større grad at tilbyde elbiler, hvilket vil bidrage til at øge andelen af elbiler i byrummet og kørsler på el.

Formålet med indsatsen er at arbejde for at få ordninger for dele- og bybiler til Rødovre som koncept. Placeringen af bilerne skal kobles op på andre transportmuligheder fx ved knudepunkter som S-tog stationer og busterminaler.

Indsatsen omfatter dialog med eksisterende ordninger i forhold til udbredelse af konceptet til Rødovre, samt dialog om behovet for og placering af reserverede parkeringsmuligheder til ordningerne på både private og offentlige parkeringsområder.

Siden december 2021 har bybilsordningen SHARE NOW været tilgængelig for borgere i Rødovre. Det har dermed været muligt for rødovreborgere at benytte sig af delebilsordningen og kun betale for den tid bilen reelt bruges.

Aktører

Private delebilsordninger, herunder SHARE NOW, boligselskaber og andre mulige interessenter. Indsatsen forankres i Teknisk Forvaltning, Vej- og Trafikafdelingen.

Faser

Fra 2021-: Gennemgang af de offentlige parkeringspladser i forhold til antal og

udpegning af pladser, som kan reserveres til delebilsordninger. Der skal indledes en dialog med eksisterende delebilsordninger i forhold til udbredelse af konceptet til Rødovre, herunder behov for og placering af parkeringsmuligheder både på private og offentlige arealer, samt evt. videreformidle kontakten mellem potentielle brugergrupper af ordningerne.

Økonomi

Anslået 150.000 kr. til dialog og til afmærkning og skiltning af P-pladserne.

CO₂-potentiale (Effekter)

I Rødovre Kommune sidder der i gennemsnit 1,31 personer i personbiler anvendt til pendlerkørsel til og fra arbejde. Ved at understøtte samkørsel og delebilsordninger kan biltrafikken og dermed CO₂-udledningen fra personbiler reduceres. Konkret, undersøges effekten af at indfri målet fra Rødovre Kommunes mobilitetsplan om, at 10 % af alle bilpendlerture er samkørselsture. Hvis yderligere 10 % af alle bilpendlerture er samkørselsture, vil CO₂-effekten i 2030 være 470 ton CO₂.

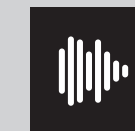
Mål eller delmål

Det videre arbejde skal sætte mål for andelen af delbilspladser vs. offentlig parkering.

MERVÆRDIER

LUFTKVALITET

STØJREDUKTION

FÆLLESSKABER

INDSATS 13:

UNDERSTØTTE ANVENDELSE AF CYKLER PÅ KORTE DISTANCER (CYKELSTRATEGI)

Kommunalbestyrelsen vedtog den 5. oktober 2021 Rødovres Cykelstrategi. Udformningen af strategien har taget afsæt i dialog med borgere og virksomheder, samt trafiktal og registrering af rejsemønstre. Strategien strækker sig over en periode på i alt 12 år, det vil sige frem til 2033, hvor der hvert fjerde år evalueres på de igangsatte handlinger.

Hovedmålet for Cykelstrategien er, at andelen af cykelture skal fordobles fra 16 % til 25 % for alle turene. Heraf med særligt fokus på de korteste ture på under 5 km, hvor cykelandelen skal fordobles fra 20 % til 40 %, samt interne pendlerture i Rødovre som skal hæves fra en cykelandel på 44 % til 60 % af alle turene.

Undersøgelser af transportvalg og rejsemønstre viser, at borgerne i Rødovre i væsentlig grad benytter sig af bilen, når der foretages ture (64 %). Dette er tilfældet, selvom data viser, at rejserne primært er til lokale mål i Rødovre og nabokommunerne. 37 % af turene starter og ender i Rødovre og 40 % går til de tilstødende nabokommuner og Frederiksberg. Dette vil sige, at knap 8 af 10 ture ligger inden for cykelafstand.

Cykelstrategien opstiller en række målsætninger som omhandler valget af cykel i forskellige situationer. Fokus er rettet på korte og mellemlange transportafstande, transport til arbejde og uddannelse, særlige befolkningsgrupper, den generelle tilfredshed samt kommunens arbejdsrelaterede persontransportture. Frem mod 2033 skal målsætningerne gradvist indfries – dette skal evalueres hvert fjerde år.

Med afsæt i Cykelstrategien skal Rødovre Kommune se på, hvordan vi kan få rykket borgerne fra bilerne til cyklerne på de korte distancer (under 5 km). Dette skal dels gøres ved at udbygge stinettet, og derved sikre gode cykelstier på strækningerne i kommunen, særligt tæt på skolerne, men også ved at se på en adfærdændring og undervisning af særligt skoleelever.

Aktører

Teknisk Forvaltning, Vej- og Trafikafdelingen og Skoleområdet.

Faser

- Idekataloget i strategien skal være med til at formulere indsætterne for at nå i mål med fordoblingen af cykelture, med særligt fokus på de kortere ture under 5 km.

- Strategien skal frem mod 2033 evalueres hvert 4. år, for at sikre at målsætningerne gradvist indfries.

Økonomi

Udmundingen af konkrete projekter som følge af strategien, vil blive fremlagt politisk inden igangsættelse.

CO₂-potentiale (Effekter)

I Rødovre Kommune bliver ca. 16 % af alle ture på under 5 km foretaget med bil. Hvis dette halveres gennem fx cykelkampagner, kan der spares udledning af 1.400 tons CO₂ pr. år. Frem mod 2030 vil CO₂-reduktionen falde til 930 tons CO₂ pr. år som følge af den stigende andel af elbiler. Ud over en besparelse i CO₂, vil indsatsen være med til at bidrage til borgenes sundhed og trivsel samt sikre en bedre luftkvalitet og mindre støj, som direkte effekt ved fravælgelse af bilen.

Mål eller delmål

- Cykeltrafikken skal udgøre minimum 25 % af alle ture i 2033.

- Cykeltrafikken skal udgøre minimum 40 % af alle ture under 5 km.

MERVÆRDIER

SUNDHED & TRIVSEL

LUFTKVALITET

STØJREDUKTION

INDSATS 14:

UDBYGNING AF CYKELSTINET (CYKELSTRATEGI)

Endnu et projekt under Cykelstrategien er udbygning af cykelstinet. Cykelstrategien rummer ud over idékataloget også en række helt specifikke fysiske cykelprojekter, der alle kan bidrage til at øge cykeloverskuddet og gøre Rødovre Kommune attraktivt at leve og arbejde i.

Udbygning af stinettet skal sikre, at der er god tilgængelighed for lette trafikanter i hele kommunen, således at børn og voksne kan komme trygt, sikkert og hurtigt frem. Der bør være særligt fokus på at sikre gode stiforbindelser til skoler og større arbejdspladser. Derudover bør der være god fremkommelighed på det overordnede stinet, så det er attraktivt at vælge cyklen frem for andre transportmidler, hvilket desuden gavner både borgernes sundhed og miljøet. Frem mod 2033 skal målsætningerne gradvist indfries – dette skal evalueres hvert fjerde år.

Frem til 2026 vil kommunen have fokus på anlæggelse af cykelstier på veje, hvor der er skole- og/eller pendlertrafik samt cykelforbindelser mellem eksisterende cykelruter. Især veje med skoletrafik prioriteres, da børn cykler mere, hvis der er gode og trygge cykelforhold. Dette kan medvirke til, at færre børn køres i skole.

Aktører

Staten er en vigtig aktør i forhold til muligheder for ansøgning om statslig medfinansiering ved cykelprojekter via Statens cykelpuljer. Indsatsen drives og faciliteres af Teknisk Forvaltning, Vej- og Trafikafdelingen.

Faser

2022-2023: Projektering og anlæg af cykelsti Hendriksholms Boulevard, Veronikanvej og Randrupvej.

2023-2024: Projektering og anlæg af cykelsti Ejbyvej og Brandholms Allé.

2024-2025: Projektering og anlæg af cykelsti Viemosevej (Islevbrovej-Viemosebro).

2025-2026: Projektering og anlæg af cykelsti Sommerfuglevej.

Økonomi

Det er anslået, at anlægsbudgettet for alle cykelprojekter frem til 2026 er ca. 60 mio. kr., hvor Staten medfinansierer tiltag på supercykelstierne.

CO₂-potentiale (Effekter)

Udbygning af cykelstinet med de angivne etaper giver en årlig besparelse på 40

ton CO₂. Frem mod 2030 vil CO₂-reduktionen falde til 26 ton pr. år som følge af den stigende andel af elbiler.

Mål eller delmål

- Cykeltrafikken skal udgøre minimum 25 % af alle ture i 2033.

- Bedre forhold for cyklister.

- I 2033 skal 90 % af alle cyklister i Rødovre føle sig generelt tilfredse med omfanget af cykelstinet, herunder 50 % der er meget tilfredse.

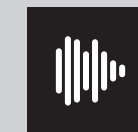
MERVÆRDIER

SUNDHED & TRIVSEL

LUFTKVALITET

STØJREDUKTION

INDSATS 15:

OMSTILLING TIL ELBILER

Rødovre Kommune valgte tidligt, at gå forrest i den grønne omstilling og udskiftede biler i bl.a. Teknisk Forvaltning og hjemmeplejen til elbiler. Kommunen er i dag i besiddelse af ca. 42 elbiler. Der er stadig mange køretøjer – både personbiler, varebiler, lastbiler og traktorer, som kan skiftes fra benzin eller diesel til el.

De fleste af køretøjerne, kan udskiftes med det samme, men det vil være hensigtsmæssigt at udskiftningen foregår i en prioriteret rækkefølge, hvor der tages højde for alder, pris m.m. Der er identificeret 107 køretøjer i kategorierne: Personbil, varebil eller traktor/lastbil, som pt. kører på benzin eller diesel.

De 107 køretøjer har forskellig alder, funktion og restlevetid. De ældste biler er omkring 20 år gamle og de nyeste er købt i 2021.

Det årlige brændstofforbrug for Rødovre Kommunes køretøjer var i 2020 på ca. 6.500 liter benzin og 68.400 liter diesel. Det vurderes, at der kan udskiftes 31 køretøjer i Teknisk Forvaltning til el (ud af i alt 64 køretøjer på benzin/diesel). Det vurderes, at der kan udskiftes 29 køretøjer i øvrige forvaltninger til el (ud af i alt 43 køretøjer

på benzin/diesel). Biler i Affald og Genbrug redegøres for i indsatsen "Omstilling til el-drevne skraldebiler".

Aktører

Rødovre Kommune, Indkøb og Jura samt Teknisk Forvaltning.

Faser

1. Prioritering og rækkefølge for udskiftning.
2. Undersøgelse af marked.
3. Indkøb eller udarbejdelse af udbud og bekendtgørelse af udbud (for de største biler).
4. Indgåelse af kontrakt og levering.

Indregistrerede køretøjer	Antal på benzin/diesel	Antal på el	Benzin pr. år	Diesel pr. år
Teknisk Forvaltning				
Personbiler og varebiler	33	5	1.000 L	Indgår nedenfor
Lastbiler og traktorer over 3500 kg	31			49.000 L
Øvrige Forvaltninger				
Personbiler og varebiler	33	29	5.500 L	
Lastbiler og traktorer over 3500 kg	10			19.400 L
I alt	107	34	6.500 L	68.400 L

INDSATS 15:

Faser gentages for hver prioritet, medmindre der er tale om et mindre køretøj. Her vil der blive bedt om tilbud fra forskellige leverandører. Efterspørgslen på elbiler er øget markant over den seneste periode. Dels stiger interessen blandt almindelige forbrugere, og dels har flere og flere kommuner har valgt at gå over til el, hvilket presser leverandørerne og øger leveringstiden.

En fuldstændig udskiftning vil derfor strække sig over en periode. Desuden er teknologien er endnu ikke til, at samtlige køretøjer udskiftes.

Økonomi

Den samlede udgift vurderes pt. at ligge i omegnen af 9 ½ mio. kr. til indkøb af nye eldrevne biler, hvis alle 31 mulige køretøjer udskiftes i Teknisk Forvaltning.

Den samlede udgift vurderes pt. at ligge i omegnen af 11 ½ mio. kr. til indkøb af nye eldrevne biler, hvis alle 29 mulige køretøjer udskiftes i de øvrige forvaltninger.

I dette beløb er der ikke indregnet udgifter til etablering af ladestandere. Baseret på tidligere opsatte ladestandere på Tørringvej og Tæbyvej vurderes det at udgiften er

ca.15.000 – 20.000 kr. pr. stander.

Herudover vil der ses en besparelse på brændstofforbrug der skal sammenholdes med strømforbrug til de nye eldrevne biler.

CO₂-potentiale (Effekter)

En udskiftning af personbiler og varebiler vil give en CO₂-reduktion på 30 ton i 2030. En udskiftning af de resterende lastbiler og traktorer mv. vil give en CO₂-reduktion på 190 ton i 2030. Ud over reduktionen i CO₂ vil udskiftningen af bilerne føre til en væsentlig forbedring af arbejdsmiljøet for medarbejderne. Dette ses i form af mindre støj og partikelforurening.

Mål eller delmål

Udskiftningen kan foretages med det samme for næsten alle biler, det skal afklares hvorvidt det skal være køb eller leasing. Enkelte biler vil skulle afvente nye modeller.

MERVÆRDIER

LUFTKVALITET

STØJREDUKTION

INDSATS 16:

OMSTILLING TIL ELDREVNE SKRALDEBILER

Da Rødovre Kommune hjemtog affaldsindsamlingen i 2020, blev der indkøbt nye skraldebiler til formålet. Rødovre Kommune valgte tidligt at gå forrest i den grønne omstilling og vælge, at det primære drivmiddel til de nye skraldebiler skulle være el frem for diesel eller gas. På daværende tidspunkt var der ikke så mange bilproducenter, som kunne levere elskraldebiler, og teknologien var forholdsvis ny. Derfor blev indkøbet af nye skraldebiler en kombination af eldrevne skraldebiler til husholdningsaffald, som afleveres på Vestforbrænding i Glostrup, og dieseldrevne skraldebiler til storskrald og haveaffald, som afleveres på modtageanlæg længere væk. Hensigten har dog hele tiden været, at udskifte dieselmotorerne med elbiler, i takt med at teknologien udvikles, og elbilernes køreradius bliver større.

I løbet af de seneste år er der flere store bilproducenter, som er kommet med bud på eldrevne lastbiler, og lastbilernes køreradius udvides i takt med udviklingen af nye og bedre batterier. Vi vil derfor gerne sætte en proces i gang, hvor markedet afsøges, og udskiftningen af dieselskraldebiler til elskraldebiler sættes i gang. Det er ikke realistisk at udskifte alle biler på en gang, og derfor vil et godt udgangspunkt være en

prioriteret rækkefølge, hvor der bl.a. tages højde for alder, pris, leveringstid osv.

Den dieseldrevne bilpark i Affald og Genbrug består af 12 køretøjer med forskellig alder og restlevetid, og med forskellige funktioner i affaldsindsamlingen.

De ældste biler er fra 2012-2013 og er købt brugt. Den ældste fungerer som reservebil, og er derfor ikke med i prioriteringsrækkefølgen. De to andre er et-kammer komprimatorbiler som begge indgår i driften. De to vil umiddelbart være de første, som står til udskiftning. Efterfølgende kan de tre skraldebiler, som er finansieret med en leasingaftale der kan førtidsindfries, udskiftes.

Det drejer sig om to stk. et-kammer komprimatorbiler og en specialopbygget storskraldsbil. Leasingaftalen blev i sin tid indgået med henblik på, at udskifte bilerne med elbiler, i takt med at teknologien udvikles, og elbilernes køreradius bliver større. Det kunne ske om fire-fem år.

De to kranbiler har en forventet levetid på 10 år, så det vil give mening, at starte en udskiftningsproces i slutningen af deres levetid om ca. fire år (pga. lang leveringstid).

De resterende køretøjer er, ud over en et-kammer komprimatorbil mindre køretøjer til genbrugsstationen. De kan blive udskiftet i løbet af hele perioden, da de ikke kræver EU-udbud.

Indregistrerede køretøjer	Antal med motor på benzin/diesel	Antal på el	Diesel pr. år
Skraldebiler m.m. over 3500 kg	12	7	80.000 L
Varebiler under 3500 kg		1	
I alt	12	8	80.000 L

INDSATS 16:

Udskiftning af den sidste et-kammer komprimatorbil vil ske, når dens forventede restlevetid er udløbet om ca. 7 år. Det vil være i proces sammen med kranbilerne.

Aktører

Rødovre Kommune, Indkøb og Jura.

Faser

1. Markedsundersøgelse.
2. Udarbejdelse af EU-Udbud og bekendtgørelse af udbud.
3. Indgåelse af kontrakt og levering.

Ovenstående faser gentages for hver prioritet, medmindre der er tale om et mindre køretøj. Her vil der blive bedt om tilbud fra forskellige leverandører.

Efterspørgslen på eldrevne lastbilschassis er øget markant over den seneste periode. Dels stiger interessen blandt vognmænd og dels har flere og flere kommuner har valgt at gå over til el. Eksempelvis har Københavns Kommune behov for 130 nye elskraldebiler. Det presser leverandørerne og det forlyder, at leveringstiden på elskraldebiler i øjeblikket er over 2 år. En fuldstændig udskiftning til elskraldebiler vil derfor strække sig over en periode på 8 - 10 år.

Økonomi

Da processen strækker sig over en længere årrække er det ikke muligt at estimere et eksakt beløb til udskiftning af skraldebiler. Den samlede udgift vurderes pt. at ligge i omegnen af 40 mio. kr. til indkøb af nye biler/køretøjer. I dette beløb er der ikke indregnet udgifter til etablering af ladestandere, da pladsen til skraldebiler allerede er gjort klar med seks ekstra ladestandere.

Opladning af de eksisterende syv elskraldebiler koster et elforbrug på ca. 17000 kWh pr. måned. Det svarer til omkring 2400 kWh pr. elskraldebil pr. måned.

Udgifter til elskraldebiler gebyrfinansieres. Bilerne købes via en leasingaftale og udgifterne til afdrag gebyrfinansieres som en driftsudgift i affaldsindsamlingen. På den måde spares en stor mængde CO₂ årligt, på en relativ billig måde (det vurderes ca. 150.000 kr. pr. bil pr. år ekstra).

CO₂-potentiale (Effekter)

Omstillingen af de resterende fossildrevne skraldebiler og andre varevogne til grønne løsninger på el, vil have en reduktion på 230 ton CO₂ i 2030.

Ud over reduktionen i CO₂ vil udskiftningen af bilerne føre til en væsentlig forbedring af arbejdsmiljøet for medarbejderne. Dette ses i form af mindre støj og mindre lokal partikelforurening.

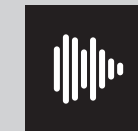
Mål eller delmål

Udskiftningen af skraldebiler til el foretages i etaper.

MERVÆRDIER

LUFTKVALITET

STØJREDUKTION

INDSATS 17:

UDSKIFTNING AF NON-ROAD MASKINER TIL EL

Rødovre Kommune valgte tidligt, at gå forrest i den grønne omstilling og udskiftede biler i bl.a. Teknisk Forvaltning og hjemmeplejen til elbiler. Kommunen er i dag i besiddelse af ca. 42 elbiler. Nu er tiden kommet til at kigge på kommunens non-road maskiner.

De fleste af maskinerne kan udskiftes med det samme, men det vil være hensigtsmæssigt at udskiftningen foregår i en prioriteret rækkefølge, hvor der tages højde for alder, pris m.m.

Aktører

Teknisk Forvaltning og eventuelt Indkøb og Jura.

Faser

- Indhentning af tilbud fra forskellige leverandører.
- Udarbejdelse af handlingsplan for udskiftning af de enkelte typer af maskiner, baseret på alder, pris m.m.
- En fuldstændig udskiftning af non-road maskiner (enkelte er det ikke muligt at udskifte) er mulig inden for en relativ kort periode.

Økonomi

Processen strækker sig over en kortere perio-

de og den samlede udgift vurderes pt. at ligge i omegnen af 1,8 mio. kr. til indkøb af nye eldrevne maskiner, hvis de mulige non-road maskiner udskiftes. Der vil være en besparelse på brændstofforbrug som skal sammenholdes med strømforbrug til de nye eldrevne maskiner.

CO₂-potentiale (Effekter)

En udskiftning af de fossildrevne mindre maskiner til eldrevne vil give en CO₂-reduktion på 30 ton i 2030.

Ud over reduktionen i CO₂ vil udskiftningen af bilerne føre til en væsentlig forbedring af arbejdsmiljøet for medarbejderne. Dette ses i form af mindre støj og partikel-forurening.

Mål eller delmål

Udskiftningen kan foretages med det samme, eller foretages i etaper.

Non-road maskiner	Antal på benzin	Antal på el	Pris pr. stk. inklusiv batteripakke	Benzin pr. år og oliebl. benzin pr. år	I alt
Vej og Park:					
Græsklippere - ridere og håndbugserede	36	1	54.000 kr.		756.000 kr.
Hækkeklippere	47	15	7200 kr.		338.400 kr.
Buskrydere	40	11	7000 kr.		280.000 kr.
Løvblæsere	48	3	6700 kr.		321.600 kr.
Motorsave	37 (15)	3	6500 kr.		97.500 kr.
Pladevibratorer	19	0			
Betonhamre	4	1			
I alt	231	33		9950 l	1.793.500 kr.

MERVÆRDIER

LUFTKVALITET

STØJREDUKTION

INDSATS 18:

DE GENNEMSKÆRENDE VEJE (BEGRØNNING AF VEJENE)

I budget 2021 er der afsat midler til en undersøgelse af, hvordan kvaliteten af byrum kan højnes langs de gennemskærende veje ved at reducere støjen, øge begrønning og dermed biodiversiteten samt ændre på de vejtekniske forhold. Teknisk Forvaltning har fået udarbejdet et prioriteringskatalog med delelementer, der kan være med til at skabe bedre byrum langs de gennemskærende veje. Undersøgelsen danner også grundlag for mulig prioritering af de afsatte anlægsmidler til støjreducerende slidlag på kommunens gennemskærende veje.

I dag fremtræder de gennemskærende veje mange steder som bagsider til byen. Vejene er præget af støj, luftforurening og biler kørende med høj hastighed. Derudover udgør vejrummet en fysisk og visuel barriere for bevægelse på tværs af byen - særlig for den bløde trafik.

Ud over at reducere støjen, er formålet med at arbejde med de gennemskærende veje, at reducere vejenes barriereeffekt og få vejrummene til at indgå i helhedsorienterede og bæredygtige byrumsløsninger, der binder byen sammen i stedet for at dele den op. Det kræver større fokus på de grønne elementer i byrummet, men også på trafiksikkerheds- og tryghedstiltag.

Muligheder for grønne elementer langs vejene skal udnyttes og i højere grad medvirke til at sikre biodiversitet og håndtering af vejvand ved regnvej.

Som følge af prioriteringskataloget vil der i 2022 blive igangsat tilpasning af Jyllingevej mellem Motorring 3 og Tårnvej.

Aktører

Teknisk Forvaltning, Vej- og Trafikafdelingen.

Faser

2022: tilpasning af Jyllingevej mellem Motorring 3 og Tårnvej.

Økonomi

2022: 5.0 mio. kr.
2023: 11.0 mio. kr.
2024: 9.0 mio. kr.
2025: 10.0 mio. kr.

CO₂-potentiale (Effekter)

Effekten af projekterne i prioriteringskataloget varierer, men de overordnede linjer beskriver, at ved hastighedsnedsættelse opnås færre støjgener for borgerne. De flere grønne elementer kan bidrage til at absorbere partikelforureningen fra bilerne på strækningerne.

Herudover vil de grønne elementer lokalt øge biodiversiteten langs de gennemskærende veje. Hastighedsnedsættelse på specifikke strækninger kan øge trygheden for de bløde trafikanter og potentielt gøre det mere attraktivt at cykle eller gå langs vejstrækningerne.

Mål eller delmål

2022: Tilpasning af Jyllingevej mellem Motorring 3 og Tårnvej. De øvrige år er der endnu ikke prioriteret konkrete vejstrækninger.

MERVÆRDIER

NATUR & DYRELIV

KLIMATILPASNING

HOVED-
TEMA

ERHVERV

Handel og service står for 23 % af bygningsmassen i Rødovre Kommune. Hertil forbruger handel og service årligt 264 TJ el og står for 18 % af nettovarmeforbruget.

For erhvervet i Rødovre Kommune er det særligt FN's 8. verdensmål, om anstændige jobs og økonomisk vækst, der er relevant og sammen med de specifikke mål i erhvervs politikken danner det rammen for indsatsene i erhvervet.

I Rødovre har der traditionelt været mange virksomheder, som er grundlagt af Rødovreborgere, og som har ligget her i mange år. Det er gode solide virksomheder, som tager et stort socialt ansvar i kommunen. De stimulerer fællesskabet på tværs af virksomheder, foreninger, uddannelse og borgere.

Den demografiske udvikling vil medføre, at nye virksomheder kommer til i de kommende år. Virksomheder, der ikke nødvendigvis identificerer sig med Rødovre som bysamfund, men vælger Rødovre til, på grund af den gode beliggenhed, fordi prisen på erhvervslejemål er gunstig og fordi vores erhvervskvarterer giver gode rammer for virksomhedens udvikling. Både nye og etab-

lerede virksomheder i Rødovre har fælles udfordringer: Øget digitalisering, krav om bæredygtighed og grøn omstilling, stigende behov for højt specialiseret arbejdskraft, krav om attraktive miljøer for medarbejdere og samarbejde gennem partnerskaber. Dette bliver pejlemærker for den fremtidige udvikling.

Rødovrestrategien og kommunens forpligtelse i den ambitiøse Klimahandlingsplan samt Erhvervs politikken sætter i høj grad bæredygtighed og grøn omstilling på dagsordenen som en katalysator for vækst for de lokale virksomheder. Rødovre Kommune kommer til at indtage en faciliterende rolle i forsøget på at tilskynde udvikling af og samarbejdet med lokale virksomheder om den grønne omstilling. Vi skal som kommune kunne bistå virksomhederne med at skabe bæredygtig værdi.

Rødovre er kendetegnet ved mange små og mellemstore virksomheder, hvor mange knytter sig til byggebranchen, detailhandel og transport. Det er brancher, som over de næste år kommer til at skulle forholde sig til klima og bæredygtighedsdagsordenen.

Både i form af deres CO₂-aftryk og brug af ressourcer, ændrede forbruger- og kundepræferencer og i forhold til, hvordan deres produkt, service eller leverance medvirker til positiv samfundsudvikling.

Som følge af Erhvervs politikken vil kommunen facilitere brancherettede arrangementer om grøn omstilling med særligt fokus på de små og mellemstore virksomheder, etablere lokale erhvervs partnerskaber med afsæt i grøn omstilling, understøtte virksomhedernes implementering af klimaplanens målsætninger og indføre bæredygtige og klimavenlige parametre i Rødovre Kommunes indkøbsaftaler.

23%

Af bygningsmassen i Rødovre består af handel og service

264 TJ

Så meget forbruger handel og service årligt af el.

INDSATS 19:

MERE BIODIVERSITET I ERHVERVSKVARTERENE

Det primære formål med udvikling af biodiversitet i erhvervskvarterne, er at øge den samlede mængde af biodiversitet i hele Rødovre Kommune.

Erhvervskvarterne er ofte kendetegnet ved enten fravær af grønne arealer eller enkelte og driftsøkonomiske monokulturer, som fx stedsegrønne hække og klippet græs omkring parkeringsarealer.

I forbindelse med indsatsen "Biodiversitetsplan", skal der udvikles særlige tiltag for gruppen af lodsejere, som traditionelt har deres fokus på virksomhedens produktion og salg, og ikke de ydre visuelle rammer.

En mulighed kan være at udarbejde oplysende og illustrativ information til ejerne i samarbejde med Rødovre Kommunes Byggesags- og Erhvervsafdeling. En anden mulighed kan være at invitere relevante eksterne undervisere/aktører, som med deres erfaring inden for formidling og uddannelse, kan fremme interessen for mere biodiversitet på lodsejernes erhvervsarealer.

Indsatsen kan bidrage til at understøtte Rødovre Kommunes andre indsatsområder på både offentlige arealer og i private

parcelhushaver, foruden de relative store arealer, som ejes af den almennyttige boligsektor.

Aktører

Relevante eksterne aktører og partnere kan være Danmarks Naturfredningsforening og andre eksterne rådgivere inden for biodiversitet og en naturvejleder. Fra Rødovre Kommune, Byggesags- og Erhvervsafdelingen og gartnere.

Faser

Indsatsen "Mere biodiversitet i erhvervskvarterne", er indeholdt i Biodiversitetsplan, og vil følge dennes tidsplan:

Forår 2023: Politisk godkendelse af indsats Biodiversitetsplan.

Efterår 2023 - forår 2024: Udarbejdelse af Biodiversitetsplan.

2024 og frem: Investeringsønsker på konkrete projekter fra planen, herunder realisering af indsatsen - Mere biodiversitet i erhvervskvarterne.

Økonomi

Endnu ikke klarlagt, men der skal påregnes en merudgift ved udvikling af indsatsen.

CO₂-potentiale (Effekter)

Mere biodiversitet i form af flere arter af træer, blomstrende buske og uklippede græsarealer, vil optage mere CO₂ og derved udlede mindre CO₂ i atmosfæren, samt mindske varmeø-effekten.

Mål eller delmål

Mere biodiversitet i kommunen som helhed, og større viden omkring biodiversitet blandt de erhvervsdrivende og deres ansatte. Smukke og varierede grønne pletter i de arkitekturforladte erhvervskvarterer, flere habitater, som sikrer levesteder for insekter og fugle. Herudover en højere trivsel og velvære for gennemkørende, for lodsejerne, de ansatte og dem som har et ærinde i området.

MERVÆRDIER

FÆLLESSKABER

NATUR & DYRELIV

KLIMATILPASNING

INDSATS 20:

ENERGIRENOVERING HOS VIRKSOMHEDER

De store erhvervskvarterer i Rødovre, Islevdal og Valhøjs Allé, er kendetegnet med bygninger af ældre dato, som står for hele 23 % af bygningsmassen i kommunen. Som størstedelen af bygningsmassen i Rødovre er erhvervskvarterne også udbygget gennem 60'erne og 70'erne, hvor der endnu ikke fandtes et bygningsreglement, som stillede krav til bygningers energiforbrug. Derfor er der et stort potentiale i at energirenovere og effektivisere de gamle industribygninger. De nyeste data fra BBR viser, at der i Rødovre Kommune er ca. 557.000 m² opvarmet bygningsareal til service og erhverv.

Som følge af Erhvervspolitikken vil kommunen facilitere arrangementer om grøn omstilling for særligt små og mellemstore virksomheder. I tråd med dette, ønsker denne indsats at sætte turbo på den grønne omstilling ved at informere virksomhederne om fordelene ved energirenovering og effektivisering. En stor del af erhvervskvarterne er allerede konverteret til fjernvarmeforsyningen, og fokus vil derfor være på den bygningsmæssige energirenovering i stedet for udelukkende at se på varmekilden.

Rødovre Kommune vil derfor facilitere et årligt møde for kommunens virksomheder, med information og vejledning omkring energirenovering og energieffektivisering. På baggrund af en energikortlægning udført med overflyvning af en drone, vil fokus særligt være på de virksomheder og ejendomme, hvor der ses det største energislip. Som følge af det årlige møde vil kommunen stille en energivejleder til rådighed for virksomhederne, der ønsker at se på deres energiforbrug.

Aktører

Teknisk Forvaltning, Miljø og Affald og Byggesags- og Erhvervsafdelingen. Herudover Erhvervsrådet, Energistyrelsen, privat energivejleder og de lokale virksomheder.

Faser

2023: Der laves en energikortlægning af erhvervskvarterernes bygningsmasse, for at kunne målrette indsatsen.

2024: Årlig facilitering af møde med fx Erhvervsrådet omkring energirenovering og energieffektivisering.

2025-2030: Årlig facilitering.

Økonomi

- Energikortlægning med drone ca. 5.000-10.000 kr.

- ¼ årsværk i medarbejdertimer til facilitering og koordinering af årligt møde med Erhvervsrådet og evt. mindre forums.

- Brug af ekstern energivejleder ca. 15.000 kr. pr. år.

- Udarbejdelse af kampagnemateriale til uddeling hos virksomheder ca. 15.000 kr.

Budget i alt: 55.000 kr.

CO₂-potentiale (Effekter)

At få minimum 5 % af virksomhederne og erhvervsejendommene til at energirenovere eller energieffektivisere vil give en CO₂-reduktion årligt på 380 ton. Effekten vil gradvis falde frem til 2030, hvis det lykkes Rødovre Kommune at konvertere naturgas- og oliefyrt til grøn fjernvarme og varmepumper.

Mål eller delmål

Få minimum 5 % af kommunens virksomheder og større erhvervsejendomme til at blive energirenoveret eller energieffektiviseret inden 2030.

MERVÆRDIER

SUNDHED & TRIVSEL

SØJLE III

HOVED-
TEMA

VARMEPLANLÆGNING

For Rødovre Kommunale Fjernvarmeforsyning er det særligt FN's 7. verdensmål om bæredygtig energi, der er relevant og danner rammen for den videre udvikling i kommunen.

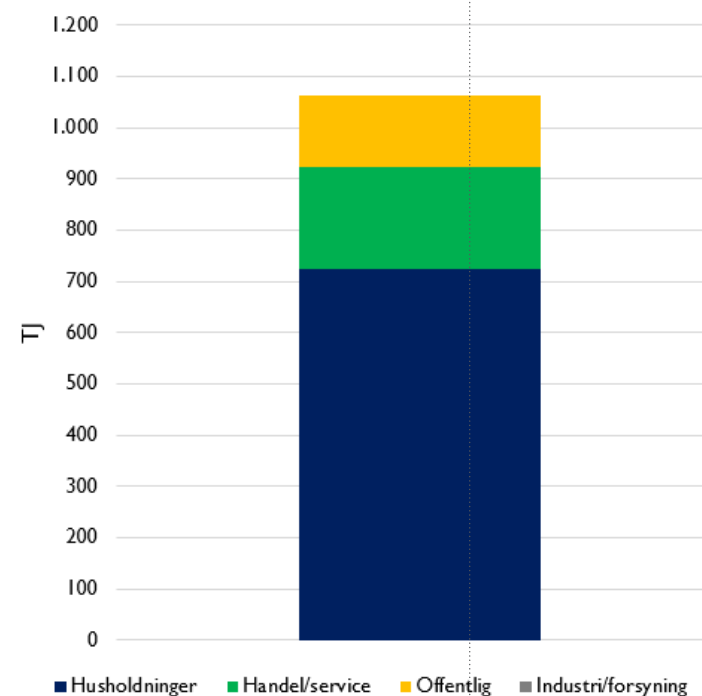
Hele 32 % af Rødovres samlede CO₂-udledning stammer fra varme. Fjernvarme dækkede 51% af Rødovre Kommunes opvarmningsbehov i basisåret (2018), svarende til 532 TJ. Fjernvarmen i Rødovre Kommune bliver leveret af VEKS og er forbundet med Hovedstadsområdet. Derfor er tiltag inden for fjernvarmen nødvendigt at prioritere, for at få nedbragt udledningen inden 2030 og 2050.

Rødovre Kommune vedtog i 2010 en Varmeplan og Rødovre Kommunale Fjernvarmeforsyning vedtog tilsvarende i 2010 en tilhørende Udbygningsplan. Begge planer beskriver en fuld udbygning af fjernvarme til hele kommunen inden 2030. Der er siden 2010 udbygget i tre erhvervskvarterer og en boligforening. Med den nye projektbekendtgørelse fra 2021, er Kommunalbestyrelsen begyndt på et strategiarbejde med prioritering af de resterende naturgasforsyningede områder.

Projektforslag for to af områderne (syd for Rødovre Parkvej og øst for Tårnvej) er i efteråret 2021 sendt i høring for en konvertering til fjernvarme. De to områder har et registreret varmebehov på i alt 47 GWh. Rødovre Kommunalbestyrelse har sideløbende med ønskerne om udbygning, arbejdet med nye tiltag for at tiltrække flere kunder til fjernvarmen. Disse tiltag forventes sat i drift i 2021 og 2022. Særligt muligheden for at tilbyde fjernvarme på abonnement er der store forventninger til. Det forventes, at en stor andel af de nye kunder blandt enfamilieboliger vil tage imod tilbuddet om fjernvarme på abonnement. Byggeprojekter i Bykernen begynder at tage form, og byggerierne tilsluttes fjernvarme. En beregning fra rådgivende ingeniørfirma har vist, at det eksisterende ledningsnet er tilstrækkeligt til det forventede nye forbrug.

Beregningen er udført på grundlag af nuværende forbrug, ledningsnettets dimensioner og forventet forbrug baseret på vedtagne lokalplaner for området.

Opvarmningsbehov fordelt på sektorer

HOVED-
TEMA

VARMEPLANLÆGNING

Selv om de nye byggerier er større boligbyggerier end de nuværende mindre erhvervsbyggerier, forventes der ikke brugt mere fjernvarme, fordi kravene til isolering i nybyggeri er kraftigt forøget de senere år.

Rødovre Kommunalbestyrelse har i tråd med de nye regler i projektbekendtgørelsen fravalgt fossile brændsler som et alternativ i fremtidige projektforslag. Fremover holdes fjernvarmeforsyning kun op imod individuelle varmepumper som alternativ i de samfundsøkonomiske beregninger i projektforslag.

Som forsøg er det besluttet at give 100 % rabat på tilslutningsbidraget i perioden 2021-2022 i et udvalgt område (Espely kvarteret). Området har været konverteret til fjernvarme siden 2014. Rabatten på 100 % er derfor et tiltag for at få så mange kunder som muligt med allerede i anlægsfasen. I fremtidige projektforslag vil det være en forudsætning i den samfundsøkonomiske beregning, at tilslutningen kun er gratis i anlægsfasen for den pågældende kunde.

Et andet tiltag er tilbud om køb af fjernvarme på abonnement. Det vil give mulighed

for at kunderne kan tilslutte sig fjernvarme uden at stå for den indvendige del; køb og tilslutning af fjernvarmeunit. Samtidig giver det Rødovre Kommunale Fjernvarmeforsyning bedre mulighed for at overvåge de aktuelle driftsforhold.

Det giver også bedre mulighed for at give kunderne råd om dårlig afkøling og mulighed for afhjælpning af samme. Tilslutningsbidraget nedsættes for alle kunder til samme niveau. De private kunder betaler fremover samme lavere bidrag som erhvervs kunder, og sparer 30.000 kr. inkl. moms i forhold til hidtil gældende takstblad. Der tilbydes også lån af mobilt gasfyr til de kunder i godkendte udbygningsområder, hvis gasfyr står til umiddelbar udskiftning. På den måde er det forventningen, at kunderne ikke skifter deres udtjente gasfyr ud med et nyt eller skifter til varmepumpe, men netop venter og i stedet tilslutter sig fjernvarme. Skillelinjen mellem kundegrupperne er blevet ajourført, så der fremover er bedre muligheder for også at tiltrække små og mellemstore erhvervs virksomheder. Typisk selvstændige håndværkere med både virksomhed og bolig på samme matrikel.

I den kommunale Varmeplan 2010 og fjernvarmeforsyningens tilhørende Udbygningsplan 2010 er der planlagt fuld konvertering af kommunen inden 2030. De tidligere gældende statslige regler for projektforslag satte udbygningen på ufri-villig midlertidig pause. Med den nye politiske bevågenhed fra Christiansborg og de afledte regler i projektbekendtgørelsen, forventes udbygningen at fortsætte. I det langsigtede kommunale budget er der afsat midler til fuld udbygning af fjernvarme inden 2030, med en forventet tilslutning på 50 %.

32%

Af hele Rødovres samlede CO₂-udledning stammer fra fjernvarme.

Inden 2030

Er der planlagt en fuld konvertering af kommunen til fjernvarme.

INDSATS 21:

UDBYGNING AF FJERNVARMENETTET

Rødovre Kommunale Fjernvarmeforsyning vedtog i 2010 en Udbygningsplan, med beskrivelse af en fuld udbygning af fjernvarme i hele kommunen inden 2030. Siden 2010 er der blevet udbygget med fjernvarme i tre erhvervs kvarterer og en boligforening. Med den nye projektbekendtgørelse fra 2021 er der påbegyndt et strategiarbejde med prioritering af de resterende naturgasforsynede områder i kommunen. Projektforslag for to af områderne er i efteråret 2021 sendt i høring for en konvertering til fjernvarme.

Rødovre Kommune har arbejdet med en række nye tiltag for at tiltrække flere kunder til fjernvarmen, primært private en-familieboliger. Disse tiltag forventes sat i drift i 2021 og 2022. Særligt muligheden for at tilbyde fjernvarme på abonnement er der store forventninger til. Forventningen er, at en stor andel de nye kunder blandt en-familieboliger vil tage imod tilbuddet om fjernvarme på abonnement. Som forsøg gives der 100 % rabat på tilslutningsbidraget i perioden 2021-2022 i et udvalgt område. Området har været konverteret til fjernvarme siden 2014. Rabatten på 100 % er derfor et tiltag for at få så mange kunder som muligt med allerede i anlægsfasen. I fremtidige projektforslag vil det være en forudsætning i den samfundsøkonomiske beregning, at tilslutningen kun er gratis i anlægsfasen indtil ud for den på-

gældende kundes grund. Det vil give mulighed for at kunderne kan tilslutte sig fjernvarme uden at stå for den indvendige del; køb og tilslutning af fjernvarmeunit. Samtidig giver det bedre mulighed for at overvåge de aktuelle driftsforhold. Tilslutningsbidraget nedsættes for alle kunder til samme niveau.

De private kunder betaler fremover samme lavere bidrag som erhvervs kunder, og sparer 30.000 kr. inkl. moms i forhold til hidtil gældende takstblad. Der tilbydes også lån af mobilt gasfyr til de kunder i godkendte udbygningsområder, hvis gasfyr står til umiddelbar udskiftning. På den måde er det forventningen, at kunderne ikke skifter deres udtjente gasfyr ud med et nyt eller skifter til varmepumpe, men netop venter og i stedet tilslutter sig fjernvarme. Skillelinjen mellem kundegrupperne er blevet ajourført, så der fremover er bedre muligheder for også at tiltrække små og mellemstore erhvervs virksomheder.

Aktører

Rødovre Kommunale Fjernvarmeforsyning er en del af Rødovre Kommune. Der er derfor en direkte forbindelse mellem Rødovre Kommunalbestyrelse og fjernvarmeforsyningen. Projektforslag udarbejdes i tæt samarbejde med VEKS, der som transmissionsselskab står for levering af fjernvarme

til Rødovre Kommunale Fjernvarmeforsyning.

Faser

I 2021 forventes det første projektforslag for to områder endeligt godkendt.

2022: Detailprojektering og udbud af opgaven.

2023-2026: Udrulning af fjernvarme i de to områder udføres.

2024-2030: Udrulning af fjernvarme i de resterende tre områder udføres.

Tilslutningen til fjernvarme er i løbet af foråret 2022 steget, og denne øgede tilslutning kan på den lange bane have betydning for udrulningen til hele kommunen.

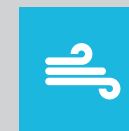
Økonomi

I det langsigtede kommunale budget er der afsat midler til fuld udbygning inden 2030, med en forventet tilslutning på 50 %.

CO₂-potentiale (Effekter)

En fuld udbygning af fjernvarme i den resterende del af kommunen fortrænger ca. 20.000 tons CO₂ i 2030. Fuld udbygning i de to udbygningsområder fortrænger ca. 9.000 tons CO₂ i 2030. Det er i første omgang forventningen, at der sker en tilslutning på 25 % i udbygningsperioden på ca. 3 år, og herefter tilsluttes ca. 6 % om året op til 90 % efter 10 år.

MERVÆRDIER

LUFTKVALITET

INDSATS 22:

INFORMATIONSMØDER FOR BORGERNE OG VIRKSOMHEDER OM UDSKIFTNING TIL FJERNVARME

Rødovre Kommunale Fjernvarmeforsyning har som mål at understøtte den grønne omstilling og vil derfor medvirke til at udbrede fjernvarmen, hvor dette er samfundsøkonomisk attraktivt.

Formålet med indsatsen er, at oplyse borgerne og virksomheder om de samfundsøkonomiske og klimamæssige fordele ved at konvertere fra gas- eller oliefyr til fjernvarme. Alternativt til varmepumper, de steder hvor udbygning af fjernvarme endnu ikke er muligt.

Der vil årligt blive afholdt to informationsmøder, henholdsvis forår og efterår enten på rådhuset eller lokalt i forsamlingshuse med oplæg fra fagpersoner, fx SparEnergi fra Energistyrelsen, Rødovre Kommunale Fjernvarmeforsyning og evt. lokale håndværkere. Møderne skal illustrere fordelene ved konvertering fra olie og naturgas til fjernvarme samt informere omkring fx udlån af mobilt gasfyr til de kunder i godkendte udbygningsområder, hvis gasfyr står til udskiftning. De områder som endnu ikke er planlagt tilslutning af fjernvarme præsenteres for andre alternativer såsom varmepumper.

Borgere og virksomheder bliver inviteret til informationsmøderne enten via Rødovre Kommunes hjemmeside, e-boks invitationer, facebookside, lokalnyt eller lignende.

Aktører

Rødovre Kommunale Fjernvarmeforsyning, Rødovre Kommune, Miljø og Affald. Herudover vil der blive taget kontakt til Energistyrelsen.

Faser

Foråret 2022-2025: Afholdelse af to årlige informationsmøder omkring de samfundsøkonomiske og klimamæssige fordele ved at konvertere fra gas- eller oliefyr til fjernvarme.

2025: Effekten af informationsmøderne tages op til revurdering.

Økonomi

Det forventes at der skal afsættes medarbejderressourcer til forberedelse og afholdelse af informationsmøder for borgere og virksomheder to gange årligt.

CO₂-potentiale (Effekter)

Hvis Rødovre Kommune kan opnå en tilslutningsprocent på 35 % i stedet for 25 % i startåret for fjernvarme tilslutning, opnår

man en besparelse på 700-2.000 ton CO₂ i 2030. Dette er afhængigt af, hvor mange områder som får gennemført fjernvarmeudbygning op til 2030.

En CO₂-besparelse på alene 700 tons kan opnås gennem højere tilslutning i områderne:

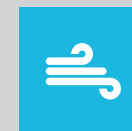
- Nord for Roskildevej
- Syd for Roskildevej

Det er antaget, at det nye forbrug ved udbygning vil blive forsynet af bæredygtige energikilder.

Mål eller delmål

Øge tilslutningsprocenten til fjernvarme fra 25 % til 35 % i 2030.

MERVÆRDIER

LUFTKVALITET

HOVED-
TEMA

AFFALDSOMRÅDET

På affaldsområdet er det særligt FN's 12. verdensmål, om ansvarligt forbrug og produktion, der er relevant, og sammen med de nationale mål for genanvendelse danner det rammen for indsatserne om affald i Rødovre Kommune.

Den nationale målsætning for affald om 55 % genanvendelse i 2025, 60 % genanvendelse i 2030 og 65 % genanvendelse af husholdningsaffaldet i 2035, som er en ambitiøs målsætning. Det er en udfordring for en kommune som Rødovre, hvor en stor del af boligmassen er etageejendomme med fælles affaldsløsninger.

I Rødovre Kommune har de private husholdninger kunnet sortere deres affald ved husstanden i flere år, og vi er også nået et godt stykke frem mod målet.

Siden 2012 er vi gået fra en genanvendelsesprocent på 16 % til en genanvendelsesprocent på 44 % i 2020, men udviklingen er stagneret de seneste par år og da der stadig er et stykke vej til opfyldelsen af målene, skal vi være kreative og nysgerrige på nye metoder, så vi kan få vendt kurven igen.

De konkrete indsatser på affaldsområdet er beskrevet i Affaldsplan 2022-2033, men de indgår som en naturlig del i Rødovre Kommunes klimaindsats og bidrager også til reduktion af CO₂.

Med Affaldsplan 2022-2033 igangsættes adskillige indsatser med det formål at forbedre den samlede genanvendelse af affald fra kommunen. De handler først og fremmest om at hjælpe borgere, virksomheder og kommunale arbejdspladser med at sortere mere af deres affald, så andelen af affald til deponi og forbrænding reduceres og andelen til genanvendelse øges. Indsatserne skal på den måde være med til at sikre, at ressourcer forbliver så længe som muligt i cirkulation, og i sidste ende kan blive genanvendt til nye produkter, og reducere det samlede CO₂-aftryk i kommunen.

Rødovre Kommune vil udarbejde forskellige typer kampagner der er målrettet forskellige grupper med fokus på at motivere og oplyse om vigtigheden af affaldssortering i forhold til genanvendelse og inspirere til en mere bæredygtig levevis. Affaldsanalyser skal identificere, hvor der skal sættes ind og hvilke affaldstyper det er særligt

nødvendigt at have fokus på. Et særligt fokusområde er udsortering af madaffald, som desværre stadig udgør en stor del af restaffaldet i etageboliger.

Direkte genbrug, cirkulær økonomi og grønne indkøb er også et fokusområde i Affaldsplan 2022-2033. Rødovre Kommunes indsatser om direkte genbrug, indkøb og kommunens egne byggeprojekter tager udgangspunkt i et totaløkonomisk perspektiv, hvor der i materialevalg, design og indretning tages højde for, at indkøb og projekter understøtter en cirkulær tankegang.

Rødovre Kommune er en af Vestforbrændings 19 interessentkommuner, og det affald der indsamles fra de private husstande i Rødovre bortskaffes via Vestforbrænding. Enten via afsætningsaftaler til genanvendelse eller som forbrændingseget affald. Der er tradition for, at Rødovre Kommune samarbejder med de øvrige interessentkommuner under Vestforbrænding, og det samarbejde vil vi fortsat deltage i, så vi sammen kan drage fordel af fælles undersøgelser og dele viden og erfaringer inden for affaldsområdet.

CCS lagring

Rødovre Kommune er medejere af Vestforbrænding som med deres Strategi 2030 har sat en målsætning om, at Vestforbrænding er CO₂-neutral i 2030.

Det skal primært ske ved at etablere et anlæg til CO₂-fangst (også kaldet CCS, Carbon Capture & Utilization) på produktionsanlægget i Glostrup, da CO₂-fangst er en forudsætning for at sikre kapacitetsudnyttelse og produktion af klimaneutral fjernvarme.

Ambitionen er, at det bidrager med en reduktion på op mod 500.000 tons CO₂ om året fra 2030. Det vurderes pt., at et CO₂-fangstanlæg i Glostrup vil kunne etableres med en samlet planlægningshorisont på ca. fem år.

INDSATS 23:

AFFALDSSORTERING I ETAGEEJENDOMME

Madaffald udgør desværre stadigvæk en stor andel af restaffaldet i etageboliger, derfor skal der arbejdes for en bedre sortering af især madaffald i etageboliger. Der bliver igangsat en undersøgelse for udvalgte etageboliger, der skal belyse hvilke udfordringer og barrierer, der er i forbindelse med sorteringen af madaffald. Resultaterne heraf vil blive et kampagnekoncept, som kan udbredes til etageejendomme i hele kommunen. Der vil blandt andet blive undersøgt, om det vil have en positiv effekt, hvis kommunen og/eller boligselskabet udleverer sorteringsløsninger til køkkenet.

Indsatsen omfatter endvidere (1) afprøvning af informationskampagner, der skal vise, hvor det sorterede affald skal smides ud i affaldsgårdene, (2) pop-up-events og (3) hvordan blandt andet indsamlingen af farligt affald kan udbredes hos de mindre etageejendomme, hvor hverken viceværtordningen med miljøskab eller de røde miljøbokse er de bedste løsninger.

Derudover vil det blive undersøgt om udleveringen af farvede poser til forskellige affaldstyper kan have en positiv effekt på affaldssorteringen. Hvis det er tilfældet kan det senere blive fremlagt til en politisk beslutning om kommunen skal tilbyde dette.

Aktører

Rødovre Boligselskab og Almennyttige boligforeninger i Rødovre Kommune. Indsatsen drives og faciliteres af Teknisk Forvaltning, Affald og Genbrug.

Faser

2022-2024: Informationskampagne.

2022-2024: Pop-up-events.

2025-2027: Farligt affald og elektronik.

Økonomi

Det forventes, at der skal afsættes ca. 790.000 kr. til projektet i perioden 2022-2024. Udgifter til kampagner og forsøg finansieres via affaldsgebyrer. Udgifter ved eventuel uddeling af farvede affaldsposer til alle etageboliger skal beslattes politisk og vi få indflydelse på affaldsgebyrerne fremover.

Gebyret forventes at stige i alt ca. 25 kr. over tre år pr. etagebolig.

CO₂-potentiale (Effekter)

1 ton madaffald bliver til 90 m³ biogas, hvilket svarer til en besparelse på 90 kg CO₂ samt kompost med i alt 10 kg kvælstof, fosfor og kalium.

Ved bedre sortering af vores affald vil det kunne nedbringe CO₂-udledningen, særligt indsamlingen af madaffald har stor indflydelse herpå. På nuværende tidspunkt er det via kvalitative analyser blevet slået fast, at der er op til 40 % madaffald i restaffaldet ved etageejendomme.

Sidste år indsamlede Rødovre Kommune 2119 ton madaffald, hvilket giver en udledning af 848 ton CO₂. Der er derfor potentiale for en stor CO₂-besparelse ved øget sortering.

Mål eller delmål

Indsatsen bidrager til den nationale målsætning om 55 % genanvendelse i 2025, 60 % genanvendelse i 2030 og 65 % genanvendelse i 2035.

INDSATS 24:

MERE AFFALDSSORTERING OG GENANVENDELSE – VILLAER OG RÆKKEHUSE

Det er vigtigt, at det er nemt for borgerne at sortere deres affald. Rødovre Kommune ønsker derfor at motivere borgerne til at sortere deres affald og vil løbende dække informationsbehovet borgerne eventuelt kunne have.

Der skal også skabes fokus på anmeldelse og håndtering af bygge- og anlægsaffald for at holde de skadelige stoffer, såsom asbest, PCB, tungmetaller og klorforbindelser ude af materialestrømmen der går til genanvendelse. Formålet er, at boligejere får nødvendig viden om håndtering af bygge- og anlægsaffald, så det er muligt at undgå de skadelige stoffer i byggeaffald til genanvendelse.

Da metal er en begrænset ressource er det vigtigt at få skabt fokus på genanvendelse heraf. Rødovre Kommune vil derfor sætte særligt fokus på genanvendelsen af elektronik og elektriske apparater for at skabe et grundlag for i højere grad at kunne genanvende de metaller der indgår heri.

Indsatsen omfatter udarbejdelse af kampagner med fokus på at motivere og oplyse borgerne om vigtigheden af affaldssortering i forhold til genanvendelse, informationskampagne om håndtering af bygge- og anlægsaffald, samt en informationskampagne om at den røde miljøboks med fordel også kan

bruges til elektronik.

Aktører

Grundejerforeninger, borgere i Rødovre Kommune. Teknisk Forvaltning, Affald og Genbrug.

Faser

2022-2027: Bygge- og anlægsaffald fra renoveringer.

2022-2027: Farligt affald og elektronik.

2022-2027: Sorteringskampagner, som er specielt målrettet boligtypen og som oplyser borgerne om vigtigheden af affaldssortering i forhold til genanvendelse.

Økonomi

Det forventes, at der skal afsættes 180.000 kr. i begge perioder til kvalitative affaldsanalyser.

Derudover forventes der afsat ca. 150.000 kr. til informationskampagner i perioden 2022-2027.

Udgifter i forbindelse med indsatsen finansieres via affaldsgebyrerne. Gebyret forventes at stige i alt ca. 30 kr. over hele perioden pr. villa/rækkehus.

CO₂-potentiale (Effekter)

Bedre sortering af vores affald vil kunne nedbringe vores CO₂-udledning. Informationskampagnerne skal sikre, at mest muligt affald går til genanvendelse.

Mål eller delmål

Indsatsen bidrager til den nationale målsætning om 55 % genanvendelse i 2025, 60 % genanvendelse i 2030 og 65 % genanvendelse i 2035.

INDSATS 25:

AFFALDSSORTERING I DET OFFENTLIGE RUM

I Rødovre Kommune er der 350 offentlige skraldespande, der bidrager til at holde gadebilledet rent. De er typisk placeret ved busstoppesteder, ved bænke og på åbne arealer som fx Damhustorvet og Islev Torv, samt ved rekreative områder og i parker. Hovedparten af de offentlige skraldespande er ikke indrettet til affaldssortering. Fremadrettet skal der i langt højere grad affaldssorteres i det offentlige rum, særligt de steder hvor der færdes flest mennesker og dermed også forekommer mest affald.

Teknisk Forvaltning har udviklet en ruminddelt skraldespand med tre rum til sortering. Det er denne type skraldespand, som sættes op de steder, hvor det vurderes mest hensigtsmæssigt. Det er også denne type som er anvendt indtil nu, og med kombinationen: restaffald, glas og metal. I de nye skraldespande vil kombinationen blive: Restaffald, glas og plast, da erfaringerne viser, at rummet til metal er det som fyldes mindst og derfor bedst kan udskiftes med frasortering af plast.

Der vil blive opsat flere offentlige skraldespande til affaldssortering med kombinationen rest-, glas-, og plastaffald. På offentlige vejarealer vil der blive udskiftet 16 skraldespande om året de næste seks år, og i parker

og grønne områder er der udpeget 11 områder, hvor skraldespandene med affaldssortering vil blive sat op i løbet af planperioden for affaldsplanen.

Aktører

Teknisk Forvaltning, Park og Naturafdelingen, Vej og Trafikafdelingen samt Affald og Genbrug. Indsatsen faciliteres af Park og Naturafdelingen.

Faser

2022-2027: Flere skraldespande til sortering, og inden 2025 skal der være etableret en mulighed for sortering af plast i det offentlige rum.

Økonomi

Økonomi bag indsatsen er skattefinansieret og driftsudgiften ligger hos Vej- og Parkafdelingen i Teknisk Forvaltning.

CO₂-potentiale (Effekter)

Muligheden for at affaldssortere i det offentlige rum vil skabe et bedre grundlag for at materialerne kan genanvendes og dermed bidrage positivt til den cirkulære økonomi. Ved en øget genanvendelse af affald, vil det bidrage positivt til nedbringelsen af CO₂.

Særligt fokus på bedre frasortering af plast inden 2025, vil bidrage til nedbringelsen.

Mål eller delmål

Indsatsen bidrager til den nationale målsætning om 55 % genanvendelse i 2025, 60 % genanvendelse i 2030 og 65 % genanvendelse i 2035.

INDSATS 26:

MERE AFFALDSSORTERING I SKOLER, INSTITUTIONER, IDRÆTSANLÆG OG KULTURINSTITUTIONER

Der skal være mere fokus på synlig affaldssortering i de kommunale institutioner, skoler, idrætsanlæg og kulturinstitutioner.

Idrætsanlæg og kulturinstitutioner

De kommunale idrætsanlæg er et samlingspunkt for mange rødovreborgere, både børn og voksne. Det skal derfor gøres synligt, at der bliver affaldssorteret, og hvordan det skal sorteres. Der skal både være løsninger både indenfor og udenfor. Sorteringen skal samtidig være indrettet på en måde, som tager hensyn til den enkelte institutions karakter, ressourcer og rammer. Som følge heraf skal laves en undersøgelse, der kan give en status på den aktuelle affaldssortering på de enkelte anlæg. Der skal skabes et overblik over de løsninger der allerede er etableret, herunder antal og placering af faciliteter til affaldssorteringen, og der skal findes forbedringsmuligheder. Herefter udarbejdes en plan i samarbejde med kommunens idrætsanlæg og kulturinstitutioner for mere affaldssortering både ude og inde, som vil blive fremlagt til politisk godkendelse.

Skoler og institutioner

Vi vil sikre, at børn og unge har en grundlæggende viden om affaldssortering i Rødovre Kommune, og der skal derfor være fokus på information om dette. Undervisningsmateri-

ale om genanvendelse og affaldssortering vil blive opdateret mindst hvert tredje år, så det fremstår nyt og aktuelt. Samtidig fortsætter vi med vejledende affaldsbesøg i daginstitutionerne efter behov. Ydermere vil vi samarbejde med skolerne for at undersøge, hvordan fejlsorteringer på skolernes arealer minimeres.

Derudover vil vi udnytte potentialet, der er, når børn og unge bliver "ressourceambassadører" og går hjem og fortæller deres familie og omgangskreds om vigtigheden i at sortere og genanvende affaldet. Dette vil føre til en bedre affaldssortering og dermed en højere genanvendelsesprocent.

Aktører

Rødovre Kommune, Affald og Genbrug, Børne og Kulturforvaltningen, Vestforbrænding, Genbrugsstationen samt idrætsanlæg og kulturinstitutionerne.

Faser

Idrætsanlæg og kulturinstitutioner

2025-2027: Implementering af affaldssortering på kulturinstitutioner.

Skoler og institutioner

2022-2027: Opdatering af informationsmateriale.

2022-2027: Undervisningsforløb på genbrugsstationen.

Økonomi

Idrætsanlæg og kulturinstitutioner

Implementering af affaldssortering på kulturinstitutioner vil blive fremlagt til politisk behandling. Udgifter i forbindelse med indkøb ligger hos Børne- og Kulturforvaltningen.

Skoler og institutioner

Det forventes, at der skal afsættes 300.000 kr. til udvikling, opsætning og tryk af materiale samt klistermærker til uddeling. Et egentligt undervisningsforløb skal behandles politisk inkl. økonomien hertil.

CO₂-potentiale (Effekter)

Viden og mulighed for mere genanvendelse, vil have en positiv effekt på sorteringen af affald og dermed også en effekt på ressourceforbruget.

Mål eller delmål

Indsatsen bidrager til den nationale målsætning om 55 % genanvendelse i 2025, 60 % genanvendelse i 2030 og 65 % genanvendelse i 2035. Vi vil arbejde for mindre affald og bedre udnyttelse af naturressourcerne – mere og bedre genanvendelse.

INDSATS 27:

UDVIKLING AF INDSAMLINGSORDNINGER – STORSKRALD OG HAVEAFFALD

Storskrald

En spørgeundersøgelse viser, at mange gerne vil aflevere storskrald til genbrug samt byggeaffald som en del af storskrald. Derudover viser en undersøgelse, at op til 40 % af det affald, der afskaffes som forbrændingseget affald reelt kunne genanvendes. Dette skal i Rødovre Kommune blive en realitet dels gennem information og dels gennem teknologier til eftersortering.

Blandt borgerne er en stor interesse og velvillighed til at give ting væk til genbrug, og derfor undersøges det, hvordan dette kan lade sig gøre, uden det giver anledning til gene for borgerne, fx klunsere og lignende. Der skal derfor findes en løsning for, hvordan vi kan få flyttet storskrald til genbrug.

Haveaffald

En spørgeskemaundersøgelse viser, at der er stor tilfredshed med ordningen med haveaffaldssække, især da mange ikke har plads til flere beholdere. Sækkene er dog ikke den bedste løsning, når haveaffald består af grene. Et supplement til ordningen kunne være, at tilbyde grundejerforeninger, kolonihaver og etageejendomme med sækketømning en mulighed for at få en stor container i weekenden ved fælles-

arbejder eller få hentet store mængder haveaffald med kran fra et fælles opsamlingssted. Det kan være en fordel for den enkelte borger, der ikke skal tage hensyn til vægten på haveaffaldssække eller størrelsen på haveaffaldsbundter, samtidig vil fældede træer ikke behøve at blive kørt til genbrugsstationen.

Vi vil også undersøge, om vi kan tilbyde en afhentning i løbet af vinterperioden. I stedet for at få kørt haveaffald væk, kunne det være attraktivt for nogle borgerne, at låne en flishugger, så næringsstoffer ikke køres væk, men bruges som jordforbedring i egen have. Den samme tankegang kan overføres til den æblemoster, som Rødovre Kommune allerede råder over. Vi vil derfor lave informationskampagne om brug af æblemoster og se på muligheder for leje af flishugger.

Aktører

Teknisk Forvaltning, Affald og Genbrug, Boligorganisationer i Rødovre, grundejerforeninger og Agenda 21-gruppen.

Faser

2022-2024: Æblemoster, byggeaffald, eftersortering af forbrændingseget storskrald, direkte genbrug af storskrald.

2025-2027: Lån af flishugger.

Økonomi

Udgifterne til indsatserne finansieres via affaldsbebyrerne. Udgifterne er indregnet i affaldsgebyrerne og giver ikke anledning til yderligere stigning.

CO₂-potentiale (Effekter)

Mindre storskrald vil gå til forbrænding, og materialerne og tingene vil dermed kunne blive genbrugt og genanvendes. Dette vil bidrage positivt til ressourcestrømmen og dermed også en reduktion i udledningen af CO₂.

Mål eller delmål

Opfylde det nationale mål. Det skal blandt andet ske ved at flytte 500 ton storskrald fra forbrænding til genanvendelse.

INDSATS 28:

DIREKTE GENBRUG PÅ GENBRUGSSTATIONEN OG LOKALT

Mange borgere i Rødovre Kommune vil gerne give deres aflagte ting videre, men under forhold der sikrer, at det de lægger frem på fortovej eller i affaldsgården ikke ender som rod og giver udgifter til oprydning. Der er derfor blevet etableret en genbrugsbutik på genbrugsstationen, så borgere kan give deres gode ting videre til andre, der undgår at købe nyt.

Direkte genbrug behøver ikke kun at være noget, der sker på Rødovre Kommunes genbrugsstation. I mange boligselskaber er der en affaldsgård, hvor vi vil undersøge muligheden for at der afsættes et lille areal til direkte genbrug. På den måde vil borgerne kunne sætte deres ting, som andre kunne have glæde af. Borgerne skal inddrages i mulige løsninger. Dette kan være hjælp til at arrangere et loppemarked eller lån af borde. Det kan også være mobile genbrugscontainere som en slags genbrugshus, der kan opstilles i lokalområdet. Rødovre Kommune har ved en spørgeskemaundersøgelse undersøgt borgernes holdning til lokale byttecontainere, og her har tilbagemeldingerne langt overvejende været positive. Rødovre Kommune ønsker derfor at undersøge muligheden for at gøre dette til en realitet ved at se på erfaringer fra andre kommuner og forsyningselskaber.

En ting er direkte genbrug, men der er også potentiale for at forlænge levetiden for de enkelte ting inden de bliver til affald. Borgerne i Rødovre Kommune efterspørger derfor reparations- og værkstedsfaciliteter. Rødovre Kommune vil derfor inddrage interesserede borgere, der har mod på at bidrage med ideer og indspark til direkte genbrug. Det skal undersøges, hvilke muligheder der er for reparation og upcycling af forskellige typer affald med hjælp fra virksomheder eller frivillige, eller i samarbejde med andre forvaltninger i kommunen. Samtidig vil borgerne blive inviteret til en dialog om brug af genbrugsstationen.

Aktører

Borgere, virksomheder, boligselskaber, grundejerforeninger og frivillige organisationer der arbejder med genbrug i Rødovre, samt Social- og Sundhedsforvaltningen, Teknisk Forvaltning og Vestforbrænding. Indsatsen drives og faciliteres af Teknisk Forvaltning, Affald og Genbrug.

Faser

2022-2027: Indretning og drift af faciliteter til direkte genbrug.

2022-2024: Undersøge mulighederne for indkøb, indretning og drift af byttecontai-

ner lokalt.

Økonomi

- Indretning og drift af værkstedsfaciliteter inkl. økonomi vil blive fremlagt til politisk behandling.

Indretning af værkstedsfaciliteter vil kræve en politisk godkendelse, hvor der skal tages stilling til økonomi og gebyrstigning. Udgifter til containere vil betyde en gebyrstigning på ca. 5 kr. pr. husstand.

CO₂-potentiale (Effekter)

Mulighed for at kunne aflevere og tage ting der virker til direkte genbrug, øger de forskellige elementers levetid, og der vil dermed ikke være behov for samme mængde ressourcer. Det samme gælder muligheden for at reparere tingene.

Mål eller delmål

Rødovre Kommune vil sætte genbrug og cirkulær økonomi på dagsordenen, både hos borgere og virksomheder. Miljøbelastningen fra byggeri og nedrivning skal reduceres ligesom forbruget af plastik. Gennem direkte genbrug for storskrald og på genbrugsstationen skal vi flytte 100 ton affald fra behandling (deponi, forbrænding, genanvendelse) og til genbrug.

MERVÆRDIER

FÆLLESSKABER

INDSATS 29:

DIALOG MED ERHVERVSFORENINGEN OM AFFALDSSORTERING

Kravene til virksomhedernes affaldssortering er blevet skærpet i den seneste affaldsbekendtgørelse. Med udgangen af 2022 er virksomhederne forpligtet til at sortere deres husholdningslignende affald i de samme affaldstyper som de private husstande.

Rødovre Kommune ønsker at skabe en dialog med forskellige virksomheder og brancher for på den måde at undersøge, hvordan Rødovre Kommune bedst muligt kan vejlede virksomhederne i affaldssortering.

Der ønskes at skabe kontakt mellem virksomheder, der i bedste fald kan etablere samarbejder omkring ressourcer (den enes affald er den andens ressourcer). Muligheder og potentialer for at fremme cirkulær økonomi i forbindelse med erhvervsaffaldet skal undersøges, herunder også potentialet for en cirkulær strøm af ressourcer og materialer hos virksomhederne lokalt.

Aktører

Teknisk Forvaltning, Affald og Genbrug, Erhvervsrådet og virksomheder i Rødovre.

Faser

2022-2024: Dialog med Erhvervsrådet omkring affaldssortering.

Økonomi

Der skal afsættes medarbejderressourcer til dialogen med Erhvervsrådet. Udgifterne er en del af drift- og tilsynsopgaver.

CO₂-potentiale (Effekter)

En afledt effekt af indsatsen er mindre behov for ressourcer, samt bedre affaldssortering hos virksomhederne. En øget genanvendelse af affald, vil bidrage positivt til nedbringelsen af CO₂-udledningen, særligt en øget frasortering af plast hos virksomheder vil føre til en reduktion i CO₂-udledningen.

Mål eller delmål

Øge mængden af erhvervsaffald til genanvendelse samt synliggøre virksomhedernes rolle i den cirkulære økonomi.

INDSATS 30:

FREMME AFFALDSSORTERING HOS MINDRE VIRKSOMHEDER OG EJENDOMME MED FLERE ERHVERVSLEJEMÅL

Virksomhederne skal fremover sortere deres husholdningslignende affald i samme affaldstyper som de private husstande, da selv de mindste mængder korrekt sorteret affald kan være med til at bidrage positivt i genanvendelsesprocenterne. Det er derfor vigtigt at have fokus på de små virksomheders affaldshåndtering.

Små virksomheder har ikke altid plads til at have deres egen udendørs affaldsløsning, men der er mulighed for at flere virksomheder i samme ejendom kan have fælles affaldsløsning. Ved at små virksomheder i samme bygning begynder at dele affaldsbeholdere, kan det motivere dem til at sortere selv små mængder affald, da udfordringen med plads til opbevaring af beholderene dermed afhjælpes. Endvidere kan det hjælpe dem til at overholde lovgivningen, da alle virksomheder fra 31. december 2022 er forpligtede til at sortere selv små mængder af husholdningslignende restaffald.

Indsatsen omfatter kampagner, der har til formål at vejlede virksomhederne om affaldssortering og muligheden for partnerskaber i forhold til affaldssortering, hvor flere virksomheder deler affaldsbeholdere. Herudover gennemføres en tilsynskampagne, hvor små virksomheder vejledes i forhold til

en nem affaldssortering og bortskaffelse.

Aktører

Små virksomheder, ejere af erhvervs ejendomme og Erhvervsrådet. Indsatsen drives og faciliteres af Teknisk Forvaltning, Miljø og Affald.

Faser

2022-2024: Kampagneindsats.

2022-2024: Fremme fælles affaldsløsninger i ejendomme med flere virksomheder.

2022-2027: Vejledning af virksomheder til mere affaldssortering.

Økonomi

Udgifterne finansieres som en del af Miljø og Affalds tilsynskampagner.

CO₂-potentiale (Effekter)

Selv de mindste mængder korrekt sorteret affald kan være med til at bidrage positivt i genanvendelsesprocenterne. Ved mere sorteret affald øges andel af affald til genanvendelse og genbrug samt indsatsen vil synliggøre virksomhedernes rolle i den cirkulære økonomi.

Mål eller delmål

Øge mængden af erhvervsaffald til genanvendelse samt synliggøre virksomhedernes rolle i den cirkulære økonomi.

INDSATS 31:

AFFALDSSORTERING PÅ BYGGEPLADSER

Når en nedrivning er afsluttet og bygge- og anlægsaffaldet er bortkørt, påbegyndes opførelsen af nybyggeri. Afhængig af byggeriets størrelse kan der nærmest etableres en hel "miniby" på byggepladsen. Ud over fx papir- og madaffald fra skurbyen, kan der også genereres andre affaldstyper, når eksempelvis byggematerialerne er emballeret i plast eller bliver leveret på træpaller. Det er derfor vigtigt at have fokus på sortering af erhvervsaffald fra byggepladserne.

Indsatsens formål er at øge fokus på sortering af erhvervsaffald fra byggepladser. Dette understøttes ved at gennemføre tilsyn på alle de større byggepladser, hvor der vejledes om affaldssortering. I tillæg til dette skal vejledning om affaldssortering ved større byggeprojekter integreres som et punkt på det indledende byggeopstartsmøde, som forvaltningen afholder med bygherre, byggeleder og entreprenør.

Yderligere vil der blive udarbejdet en minisorteringsguide for det mest almindelige erhvervsaffald, der opstår i forbindelse med et byggeri.

Aktører

Bygherrer og entreprenører, men indsatsen drives og faciliteres i Teknisk Forvaltning, Miljø og Affald.

Faser

Fra 2021 er der udført tilsyn på udvalgte større byggepladser i Rødovre.

Fra 2022 forventes der, at tilsynsgruppen i Miljø og Affald årligt udføre tilsyn på større byggepladser.

Økonomi

- Det forventes, at der skal afsættes ca. 10.000 kr. til informationsmateriale.

- Medarbejderressourcer til gennemførelse af tilsyn og udarbejdelse af en vejledning om affaldssortering på byggepladser.

CO₂-potentiale (Effekter)

Ved at besøge de større byggepladser øges frasortering af materialer, og dermed øges genanvendelsesprocenten. Dette vil i det samlede regnskab reducere udledningen af CO₂.

Mål eller delmål

Øge mængden af erhvervsaffald til genanvendelse samt synliggøre virksomhedernes rolle i den cirkulære økonomi.

HOVED-
TEMA

KLIMATILPASNING OG BIODIVERSITET

Klimatilpasning hører ind under FN's 13. verdensmål om klimaindsats og herunder især delmål 13.1, om at modstandskraft og tilpasningsevne til klimarelaterede risici og naturkatastrofer i alle lande skal styrkes. Dette verdensmål danner sammen med de nationale politikker for klimatilpasning rammen omkring arbejdet med klimatilpasning i Rødovre.

Arbejdet med klimatilpasning i Rødovre begyndte i 2011 med en kortlægning af risikoen for oversvømmelser på terræn fra kloak og vandløb under skybrud. I 2014 vedtog Rødovre Kommune en klimatilpasningsplan, som ud over oversvømmelseskortlægningen fra 2011 også var baseret på en værdikortlægning og udpegede 8 risikoområder.

Det første konkrete klimatilpasningsprojekt i Rødovre var Lørenskogvej, som blev indviet i 2013. Regnvand fra Lørenskogvej nedsives nu i regnbede og belaster dermed ikke den offentlige kloak. Siden 2013 er der gennemført flere andre klimatilpasningsprojekter. Blandt de vigtigste kan nævnes udvidelse af Tårnvejsbassinet, udvidelse af Hvissingegrøften og forsinkelse af regn-

vand i 5 af Rødovre Boligselskabs afdelinger. Endvidere er Rødovre Kommune en del af det tværkommunale projekt om at øge kapaciteten i Harrestrup Å.

Siden 2020 har Rødovre Kommune i samarbejde med HOFOR arbejdet på at udarbejde masterplaner for delområder af kommunen. Masterplanerne beskriver forslag til anlægsprojekter, som tilsammen kan sikre, at servicemål for hverdagsregn og skybrud overholdes jf. Rødovre Kommunes spildevandsplan. Masterplanerne beskriver også, hvor det er relevant, forslag til projekter, som kan medvirke til separatkloakering af fælleskloakerede områder samt begrænse overløb til recipienter. Masterplanerne giver dermed et samlet overblik over de nødvendige investeringer på afløbsområdet.

Masterplanerne er udarbejdet med særligt fokus på at skabe projekter, der kan anlægges i synergi med den øvrige byplanlægning i områderne. For at opnå dette er samarbejde af masterplaner et tæt tværfagligt samarbejde i Teknisk Forvaltning, hvor alle fagområder er repræsenteret. Dermed er masterplanerne et godt fundament for planlægning og implementering af klima-

tilpasning i den fremtidige byudvikling.

Når klimatilpasning indtænkes i byudviklingen er det oplagt at have fokus på, hvordan vi kan øge biodiversiteten. Der har i løbet af de seneste år været en stigende opmærksomhed på biodiversitetens vilkår i byerne og på, hvordan den kan fremmes. Græsrodsbevægelser som Plan Bi og Vild med vilje er blomstret op, og de er med til at sætte fokus på, hvordan kommuner og privatpersoner helt praktisk kan bidrage til at højne naturkvaliteten og biodiversiteten i byerne. Også i Rødovre Kommune mærker vi denne udvikling, hvor forvaltningen får mærkbart flere henvendelser, som efterspørger tiltag, der styrker biodiversiteten i Rødovre Kommune.

Forventninger til vores grønne områder og byrum ændrer sig over tid. Noget af det, der præger de nye tendenser er mere naturpræg, større biodiversitet og lokal håndtering af mere regnvand. Tendenserne bliver forstærket af, at flere og flere organisationer slutter sig til at arbejde for FN's 17 verdensmål – heriblandt Kommunernes Landsforening.

Især verdensmål 15 om Livet på land sætter fokus på biodiversiteten og dens vilkår i verden. Herhjemme vil det sige, at der rundt omkring i landet i højere grad vil opleves parker, byrum og vejrabatter med forskellige græstyper og større artsvariation.

Rødovre Kommune har gennem de seneste år også gennemført forskellige initiativer for at fremme biodiversiteten og ikke mindst forbedre forholdene for vilde bestøvere (bier, sommerfugle m.fl.). Initiativerne sigter efter at ramme så bredt som muligt og dækker bl.a. over: større variation i blomstring, flere levesteder, økologiske forbindelser/spredningskorridorer, drift og anlæg samt kommunikation og borgerinvolvering.

INDSATS 32:

MASTERPLAN FOR RØDOVRE NORD

Rødovre Kommune og HOFOR har i fællesskab udarbejdet en masterplan for klimatilpasning og skybrudssikring for et område, der kaldes Rødovre Nord og omfatter erhvervskvarteret i Islev. Området dækker blandt andet risikoområde 1, der er udpeget i Kommuneplanen. Masterplanen beskriver forslag til syv anlægsprojekter, som tilsammen kan sikre, at servicemål for hverdagsregn og skybrud overholdes i Rødovre Nord jf. Rødovre Kommunes spildevandsplan og klimatilpasningsplanen fra 2014.

En detaljeret beskrivelse af anlægsprojektforslagene kan ses i Masterplan for Rødovre Nord, som er bilag til Klimahandlingsplanen.

Aktører

Rødovre Kommune og HOFOR har i fællesskab udarbejdet Masterplan for Rødovre Nord. I analysefasen og etableringsfasen af masterplanens projekter vil Rødovre Kommune og HOFOR fortsat arbejde tæt sammen.

Faser

2022: Afventer politisk vedtagelse af Klimahandlingsplanen.

2022-2029: Der er udarbejdet en overordnet implementeringsplan for realisering

af masterplanens projekter. Planen er fleksibel og må løbende justeres. Implementeringsplanen er skitseret groft med en analysefase (A), der omfatter alle planlægningsaktiviteter som: Analysefase, design, projektering og myndighedsprojekt. Samt en etableringsfase (E), der omfatter selve udførelsen og idriftsættelsen af anlægget.

Økonomi

For de enkelte projekter i Masterplan for Rødovre Nord er der lavet et estimat af anlægsomkostningerne. Estimaterne anvendes som grundlag, når HOFOR udarbejder de tiårige investeringsprognoser.

Det skal bemærkes, at anlægsoverslagene er udarbejdet på et meget tidligt projektstadium, og derfor er forbundet med væsentlige usikkerheder. Et anlægsoverslag for projekterne kan ses i Masterplan for Rødovre Nord, som er bilag til Klimahandlingsplanen.

CO₂-potentiale (Effekter)

Ved gennemførelse af klimatilpasningsprojekter i Rødovre Kommune tilføres byen robusthed og en lokal forøgelse af biodiversiteten.

Mål eller delmål

Indsatsen bidrager til målsætningen som Kommunalbestyrelsen vedtog i 2015 om, at de udpegede risikoområder i Rødovre Kommune skal klimatilpasses over en periode på 10 år.

MERVÆRDIER

NATUR & DYRELIV

KLIMATILPASNING

INDSATS 33:

MASTERPLAN FOR RØDOVRE ØST

Rødovre Kommune og HOFOR har i fællesskab udarbejdet en masterplan for klimatilpasning og skybrudssikring for et område, der kaldes Rødovre Øst. Masterplanområdet er et knapt 4 km² stort byområde, der ligger mellem Harrestrup Å og Vestvolden.

Masterplan Rødovre Øst er aktuel, fordi de første etaper af byomdannelseprojektet Bykernen er igangsat. Bykernen omfatter blandt andet et eksisterende erhvervsområde, der planlægges omdannet til boligområde over de kommende 10 år. Når områderne omdannes, skal de separat-kloakeres. Masterplanen skal sikre, at projekterne i Bykernen spiller sammen med klimatilpasning og skybrudssikring i det samlede masterplanområde.

Masterplanen beskriver forslag til ni anlægsprojekter, som tilsammen kan sikre, at servicemål for hverdagsregn og skybrud overholdes i Rødovre Øst jf. Rødovre Kommunes spildevandsplan og klimatilpasningsplanen fra 2014.

Aktører

Rødovre Kommune og HOFOR har i fællesskab udarbejdet Masterplan for Rødovre Øst. I analysefasen og etableringsfasen af

masterplanens projekter vil Rødovre Kommune og HOFOR fortsat arbejde tæt sammen.

Faser

2022: Afventer politisk vedtagelse af DK2020 klimahandlingsplanen.

2022-2029: Der er udarbejdet en overordnet implementeringsplan for realisering af masterplanens projekter. Planen er fleksibel og må løbende justeres. Implementeringsplanen er skitseret groft med en analysefase (A), der omfatter alle planlægningsaktiviteter som: Analysefase, design, projektering og myndighedsprojekt. Samt en etableringsfase (E), der omfatter selve udførelsen og idriftsættelsen af anlægget.

Økonomi

For de enkelte projekter i Masterplan for Rødovre Øst er der lavet et estimat af anlægsomkostningerne. Estimaterne anvendes som grundlag, når HOFOR udarbejder de tiårige investeringsprognoser. Det skal bemærkes, at anlægsoverslagene er udarbejdet på et meget tidligt projektstadium, og derfor er forbundet med væsentlige usikkerheder.

Et anlægsoverslag for projekterne kan ses i Masterplan for Rødovre Øst, som er bilag til Klimahandlingsplanen.

CO₂-potentiale (Effekter)

Ved gennemførelse af klimatilpasningsprojekter i Rødovre Kommune tilføres byen robusthed og en lokal forøgelse af biodiversiteten.

Mål eller delmål

Indsatsen bidrager til målsætningen som Kommunalbestyrelsen vedtog i 2015 om, at de udpegede risikoområder i Rødovre Kommune skal klimatilpasses over en periode på 10 år.

MERVÆRDIER

NATUR & DYRELIV

KLIMATILPASNING

INDSATS 34:

MASTERPLAN FOR DEN SYDLIGE DEL AF RØDOVRE

Rødovre Kommune vil sammen med HOFOR udarbejde en Masterplan for den sydvestlige del af Rødovre efter Klimahandlingsplanens vedtagelse. Masterplanen skal beskrive forslag til anlægsprojekter, som tilsammen kan sikre, at servicemål for hverdagsregn og skybrud overholdes i Rødovre Øst jf. Rødovre Kommunes spildevandsplan og klimatilpasningsplanen fra 2014.

Masterplanen vil blive udarbejdet med særligt fokus på at skabe projekter, der kan anlægges i synergi med den øvrige byplanlægning. For at opnå dette vil udarbejdelse af masterplanen være et tæt tværfagligt samarbejde i Teknisk Forvaltning, hvor alle fagområder vil være repræsenteret på samme måde som i udarbejdelsen af Masterplan for Rødovre Nord og Masterplan for Rødovre Øst. Dermed vil masterplanen blive et godt fundament for planlægning og implementering af klimatilpasning i den fremtidige byudvikling.

Aktører

Rødovre Kommune og HOFOR vil i fællesskab udarbejde en masterplan for den sydvestlige del af Rødovre.

Faser

Udarbejdelsen af en masterplan for den sydøstlige del af Rødovre vil påbegynde efter vedtagelsen af Rødovre Kommunes Klimahandlingsplan.

Økonomi

For de enkelte projekter i masterplanen vil der blive lavet et estimat af anlægsomkostningerne. Estimaterne anvendes som grundlag, når HOFOR udarbejder de tiårige investeringsprognoser. Til udarbejdelsen af masterplanen skal der afsættes medarbejderressourcer i Teknisk Forvaltning.

CO₂-potentiale (Effekter)

Ved gennemførelse af klimatilpasningsprojekter i Rødovre Kommune tilføres byen robusthed og en lokal forøgelse af biodiversiteten.

Mål eller delmål

Indsatsen bidrager til målsætningen som Kommunalbestyrelsen vedtog i 2015 om, at de udpegede risikoområder i Rødovre Kommune skal klimatilpasses over en periode på 10 år.

MERVÆRDIER

NATUR & DYRELIV

KLIMATILPASNING

INDSATS 35:

KLIMATILPASNING PÅ PARKSTRØGET LANGS RØDOVRE PARKVEJ

Bykernen er en del af det område, der er udpeget som risikoområde 5 i Kommuneplanen, og klimatilpasningsprojektet på Parkstrøget langs Rødovre Parkvej er et af de identificerede løsningsforslag for risikoområde 5, der udarbejdet i Masterplan for Rødovre Øst.

Der er to formål med klimatilpasningsprojektet på Parkstrøget langs Rødovre Parkvej. Det ene formål er at forsinke og rense regnvand fra Rødovre Centrums parkeringsareal og dermed mindskes risikoen for oversvømmelser i Bykernen. Det andet formål er at opfylde spildevandsplanens krav om at reducere antallet af overløb af fortyndet spildevand til Harrestrup Å.

Rødovre Kommune arbejder for at gøre klimatilpasning til en integreret del af bybilledet. I projekter på overfladen vil Rødovre Kommune inddrage relevante aktører med henblik på at skabe ejerskab og merværdi i projekterne. I 2020 vedtog Kommunalbestyrelsen derfor, at der igangsættes en proces med borgerinddragelse med henblik på at gennemføre klimatilpasning i Parkstrøget langs Rødovre Parkvej. Processen med borgerinddragelse er gennemført, og på baggrund af inputs fra borgerinddragelsen skal Rødovre Kommune og HOFOR i gang med

projektet. Såfremt der ønskes et projekt der inkluderer rekreative interesser med byrumskvaliteter, ud over det rent regnvandstekniske anlæg som HOFOR løser, kan der inddrages et projekterende landskabsarkitektfirma.

Aktører

Rødovre Kommune, HOFOR og relevante aktører herunder naboer og Rødovre Centrum. Indsatsen drives og faciliteres i Teknisk Forvaltning, Miljø og Affald.

Faser

2022: Der udarbejdes et kommissorie for projektet, og finansieringsmuligheder afklares med HOFOR. Det forventes, at der afsættes ressourcer og anlægsmidler i budget for 2023.

2023: Udarbejdelse af projekteringsforslag og politisk vedtagelse af projektet, samt forventet påbegyndelse af anlægsfasen.

Økonomi

Det forventes, at der afsættes anlægsmidler i Rødovre Kommunes budget for 2023. Anlægsomkostningerne for projektet er endnu ikke fastsat. Hvis der afsættes midler til projektet, vil der være mulighed for samtidig at øge biodiversiteten i området. HOFOR finan-

sierer del hydrauliske del af projektet.

CO₂-potentiale (Effekter)

Ved gennemførelse af klimatilpasningsprojekter i Rødovre Kommune tilføres byen robusthed og en lokal forøgelse af biodiversiteten.

Mål eller delmål

Indsatsen bidrager til målsætningen som Kommunalbestyrelsen vedtog i 2015 om, at de udpegede risikoområder i Rødovre Kommune skal klimatilpasses over en periode på 10 år.

MERVÆRDIER

NATUR & DYRELIV

KLIMATILPASNING

INDSATS 36:

KLIMATILPASNING PÅ AAGE KNUDSENS STRØG

Gartnerbyen er den første etape af byomdannelsen i helhedsplanen for Bykernen. Som en del af byomdannelsen separatkloakeres oplandet, og der etableres lokale regnvandsbassiner til forsinkelse af hverdagsregn i området. Bassinerne placeres i Aage Knudsens Strøg, der er en grøn forbindelse gennem området. Området er omfattet af lokalplan 144 og 145.

Afløbssystemet omkring Gartnerbyen klimatilpasses og skybrudssikres, ved at regnvandet forsinkes i de planlagte bassiner. Derudover mindskes risikoen for overløb, og spildevandsplanens indsatskrav opfyldes.

Ved at lave klimatilpasningsløsninger på overfladen er der endvidere mulighed for at skabe nye attraktive byrum og øge biodiversiteten. De nye grønne byrum kan indbyde til fysisk aktivitet, leg, læring, fordybelse og nye fællesskaber i lokalområdet.

Rødovre Kommune arbejder for at gøre klimatilpasning til en integreret del af bybilledet. I projekter på overfladen vil Rødovre Kommune inddrage relevante aktører med henblik på at skabe ejerskab og merværdi i projekterne.

Klimatilpasningsprojektet på Aage Knudsens Strøg indgår i Masterplan for Rødovre Øst. Masterplanen beskriver forslag til ni anlægsprojekter, som tilsammen kan sikre, at servicemål for hverdagsregn og skybrud overholdes i den sydvestlige del af Rødovre jf. Rødovre Kommunes spildevandsplan og klimatilpasningsplanen fra 2014.

Aktører

Rødovre Kommune, HOFOR, Projekterende landskabsarkitektfirma SLA og relevante aktører. Indsatsen drives og faciliteres i Teknisk Forvaltning, Vej og Parkafdeling, samt Miljø og Affald.

Faser

Klimaprojektet på Aage Knudsens Strøg er færdigprojekteret og vil blive anlagt i etaper i takt med at lokalplanernes realiseres. 1. etape mellem Gunnekær og Kristine Pedersens Vej forventes anlagt i 2022.

De øvrige etaper forventes anlagt i 2024-2025.

Økonomi

Budget for Aage Knudsens Strøg er 55 mio. kr. Det forventes at HOFOR finansierer den hydrauliske del af projektet.

CO₂-potentiale (Effekter)

Ved gennemførelse af klimatilpasningsprojekter i Rødovre Kommune tilføres byen robusthed og en lokal forøgelse af biodiversiteten.

Mål eller delmål

Indsatsen bidrager til målsætningen som Kommunalbestyrelsen vedtog i 2015 om, at de udpegede risikoområder i Rødovre Kommune skal klimatilpasses over en periode på 10 år.

MERVÆRDIER

NATUR & DYRELIV

KLIMATILPASNING

INDSATS 37:

MERE KLIMATILPASNING OG BIODIVERSITET I BOLIGSELSKABERNE

Rødovre Kommune er en tæt bebygget bykommune, og mange af de grønne arealer i kommunen er ejet af boligselskaber. Rødovre Kommune vil derfor gerne samarbejde med boligselskaberne om at få mere biodiversitet og klimatilpasning på boligselskabernes arealer.

Ved at lave klimatilpasningsløsninger på overfladen, er der mulighed for at skabe nye attraktive udearealer og øge biodiversiteten. De nye udearealer kan indbyde til mere fysisk aktivitet, leg, læring, fordybelse og nye fælleskaber for boligselskabets beboere.

Der skal arbejdes for, at emner som klimatilpasning og biodiversitet bliver taget op på boligselskabernes styringsdialog møder, og der vil blive indkaldt til en workshop via Fællesrepræsentationen.

Rødovre Kommune vil endvidere arrangere en inspirationstur, hvor boligselskaber som allerede har etableret klimatilpasnings- og biodiversitetsprojekter kan fortælle om proces og erfaringer.

Klimatilpasningsprojekterne i boligselskaberne skal planlægges i synergi med den øvrige planlægning for klimatilpasning i

Rødovre Kommune og i samarbejde med HOFOR.

Aktører

Rødovre Kommune, boligselskaber i Rødovre og HOFOR.

Faser

Efter vedtagelsen af Klimahandlingsplanen vil Rødovre Kommune igangsætte indsatsen for mere klimatilpasning og biodiversitet i boligselskaberne.

I 2023 vil Rødovre Kommune invitere boligselskaber i Rødovre Kommune til den første workshop om klimatilpasning og biodiversitet. Derefter vil der blive arrangeret en inspirationstur for boligselskaberne.

Økonomi

Det forventes, at der skal afsættes medarbejderressourcer til planlægning og facilitering af workshops og til en inspirationstur for boligselskaberne, samt til koordinering og kortlægning af mulighederne for klimatilpasningsprojekter i boligselskaberne.

CO₂-potentiale (Effekter)

Ved gennemførelse af klimatilpasningsprojekter i Rødovre Kommune tilføres

byen robusthed og en lokal forøgelse af biodiversiteten.

Mål eller delmål

Indsatsen bidrager til målsætningen som Kommunalbestyrelsen vedtog i 2015 om, at de udpegede risikoområder i Rødovre Kommune skal klimatilpasses over en periode på 10 år.

MERVÆRDIER

NATUR & DYRELIV

KLIMATILPASNING

INDSATS 38:

HARRESTRUP Å

10 kommuner og deres forsyningselskaber har indgået en aftale om at øge kapaciteten af Harrestrup Å samt sikre åens omgivelser mod oversvømmelser. Der er udarbejdet en plan kaldet Kapacitetsplan 2018, som beskriver en række delprojekter, der skal gennemføres over en periode på 20 år. Delprojekterne består i at indrette oversvømmelsesarealer langs vandløbet, fjerne flaskehalse, udvide den nederste strækning samt sikre brinkerne.

I Rødovre er planlægningen af et delprojekt omkring oversvømmelsesareal i Kagsmosen i fuld gang. Delprojektet ligger også i Herlev og København, og de tre kommuner deltager alle i arbejdet med Københavns Kommune som er projektleder. Kommende planlagte projekter i Rødovre er oversvømmelsesareal i Stadionparken/Krogeparken, brinksikring på to delstrækninger samt en mulig 2-delning af vandløbet på strækningen gennem Damhusdalen.

Aktører

Tværkommunalt samarbejde med følgende aktører; Albertslund Kommune, Ballerup Kommune, Brøndby Kommune, Frederiksberg Kommune, Gladsaxe Kommune, Glostrup Kommune, Herlev Kommune, Hvidovre Kommune, Københavns Kom-

mune, Rødovre Kommune, Frederiksberg Forsyning, Glostrup Forsyning, HOFOR og NOVAFOS.

Faser

Projektet omkring oversvømmelsesareal af Kagsmosen er allerede igangsat.

De kommende delprojekter i Harrestrup Å kapacitets projektet løber frem til 2039.

Økonomi

Kapacitetsplan 2018 har en anslået anlægs-sum på 1,1 mia. kroner (2018-niveau), som fordeles mellem de deltagende forsyningselskaber ud fra størrelsen af det befæstede areal i oplandet til Harrestrup Å. Fordelingsnøglen betyder, at vandselskabet i Rødovre skal dække 19,1% af udgifterne.

CO₂-potentiale (Effekter)

Ved gennemførelse af klimatilpasningsprojekter i Rødovre Kommune tilføres byen robusthed og en lokal forøgelse af biodiversiteten.

Mål eller delmål

Målet for Kapacitetsplan 2018 er at muliggøre skybrudssikring i oplandet, uden at risikoen for skadesvoldende oversvømmelser langs vandløbets forøges.

Det valgte sikringsniveau er en 100-års regn i 2048. Det er en del af aftalen, at der senere skal tages stilling til, om der er behov for yderligere tiltag efter 2048.

MERVÆRDIER

NATUR & DYRELIV

KLIMATILPASNING

INDSATS 39:

BIODIVERSITETSPLAN

Biodiversiteten er i Danmark nedadgående. Tabet af biodiversitet har stor betydning for vores samfund. Vi er afhængige af, at økosystemerne fungerer og leverer tjenester som rensning af vand, jord, luft og bestøvning af vilde planter og afgrøder. Ifølge forskerne er forringelserne af den biologiske mangfoldighed nu så omfattende, at der er tale om en økologisk krise, som kan sammenlignes med klimakrisen i omfang.

Ved at skabe mere biodiversitet i Rødovre, kan vi være med til at vende den udvikling og skabe flere varierede grønne områder, samt nogle mere naturnære og vilde områder i Rødovre.

Vi vil udarbejde en biodiversitetsplan, som vil indeholde en formålsbeskrivelse og kan derudover fx indeholde målsætninger om indsatsområder:

- Kommunale arealer (ca. 25 %)
- Parker, grønne områder og Vestvolden
  - Plejeplaner med fokus på biodiversitet
  - Omlægning af drift til mere naturnær drift
  - Skole - og dagsinstitutionsområdet
  - Samarbejde om biodiversitet
  - Plejehjem - og idrætsområdet
  - Samarbejde om biodiversitet
  - Byudvikling

- Samarbejde om biodiversitet i lokalplaner
- Veje og andre belagte områder
- Øvrige
- Træplan
- Plan for bekæmpelse af invasive arter

- Private arealer (ca. 75 %)
- Kommunikation og formidling til borgere om muligheder for indsatser på private arealer
  - Erhvervsområder
  - Boligforeninger
  - Parcelhushaver

Naturformidling og Kommunikation

Aktører

Relevante eksterne aktører og partnere kan være Danmarks Naturfredningsforening, boligselskaber og rådgivere inden for biodiversitet, Agenda 21-gruppen, gartnere, naturvejledere, Byplanafdelingen, Rødovre Kommunale Ejendomme, Miljø og affald, og evt. øvrige afdelinger i Teknisk Forvaltning.

Faser

Forår 2023: Politisk godkendelse af biodiversitetsplan i DK2020.

Efterår 2023 - forår 2024: Udarbejdelse af

biodiversitetsplan.

2024 og frem: Investeringsønsker på konkrete projekter fra planen.

Økonomi

Rådgiver honorar: 150.000 kr.
Medarbejdertimer: 500 timer.
Efterfølgende skal der politisk afsættes yderligere midler til udmøntning af biodiversitetsplanen.

CO₂-potentiale (Effekter)

Flere træer og mere grønt i kommunen som vil optage CO₂ og derved skabe mindre CO₂ i atmosfæren, samt mindske varme-effekten.

Mål eller delmål

Målet er at skabe mere biodiversitet i Rødovre Kommune og større viden omkring biodiversitet blandt borgere, brugere og ansatte i kommunen. Herunder også smukke og varierede grønne områder, som er med at skabe højere trivsel og velvære samt flere varierede habitater, som sikres for eftertiden.

MERVÆRDIER

NATUR & DYRELIV

KLIMATILPASNING

FÆLLESSKABER

INDSATS 40:

BIODIVERSITETSEKSPERT - UD I DE PRIVATE HAVER

De seneste par år har der været en stigende interesse blandt både borgere og kommuner for vilde haver og dermed også mere biodiversitet. Ikke mindst har Miljøstyrelsen bidraget til interessen med konkurrencen om at blive Danmarks vildeste kommune, og Hjørring Kommune har yderligere inspireret os alle med sin spændende håndtering af naturen.

Vi ser derfor et behov for at nå ud til vores borgere, som ønsker råd og vejledning i forhold til omlægning eller ændring af deres eksisterende have.

Ved at give naturen mere plads fx ved vilde elementer i haverne, kan det skabe en større biodiversitet lokalt og tiltrække flere insekter, fugle og smådyr. Dette kan blandt andet ske ved at skære ned på græsplænenes areal. Græs agerer aggressivt og dominerende, så det udkonkurrerer mange andre arter, hvilket giver en lavere biodiversitet i haven.

Rødovre Kommune vil derfor med denne indsats stille en ekstern ekspert i biodiversitet til rådighed for private borgere, for at give dem råd og vejledning i, hvordan de lokalt kan øge biodiversiteten.

Eksperten i biodiversitet vil blive stille til rådighed 1-2 gange årligt, hvor borgerne aktivt skal tilmelde sig til en havevandring med inspiration til at øge biodiversiteten i egen have.

Vi ser to veje at gå i forhold til, hvordan borgerne kan en biodiversitetsekspert ud:

1. Det målrettes grundejerforeninger/ejerforeninger, som efter først til mølle, kan tilmelde sig og få besøg i foreningen. Her er det foreningen, som er ansvarlig for at få deltagere med og finde frem til de antal haver i foreningen, som der skal besøges på en havevandring. Her samler man borgerne i geografiske fællesskaber.

2. Der udvælges et par temaer (fx børnenvenlige og vilde have, den ambitiøse have, den vilde have for begyndere), som borgere så kan tilmelde sig. Herefter organiseres havevandringerne med biodiversitetseksperter. Dette vil være tematiske fællesskaber, men kan være udfordret af logistik.

Om vi vælger den ene eller anden løsning, vil blive aftalt med den eksterne ekspert, da der er fordele og ulemper ved begge muligheder.

Indsatsen spiller også sammen med "Mere liv i haven" og det skal løbende drøftes, hvordan de gensidigt kan styrke hinanden ved at opbygge stærke lokale fællesskaber rundt om temaet vilde haver og biodiversitet.

Aktører

Rødovre Kommune, Park- og Naturafdelingen samt Miljø og Affald. En ekstern ekspert/konsulent i biodiversitet som kan rådgive borgere, Rødovre grønne fællesskab, SAGIR og øvrige grundejerforeninger/ejerforeninger.

Til formidling: Blomsterhandlerne i/uden for Rødovre Centrum og bibliotekerne.

Faser

Efteråret 2022: En ekspert i biodiversitet kontaktes og en kontrakt udarbejdes.

Foråret 2023: Første havevandring arrangeres og faciliteres i borgernes haver. Kommunen står for kommunikation af tilbuddet og evt. tilmelding.

INDSATS 40:

Efter det første fulde år (efter pilotfasen), tages indsatsen op til revidering og det afklares, hvor indsatsen skal ændres/styrkes/koordineres yderligere med øvrige indsatser.

2024-2027: 1-2 gange årlig havevandring med biodiversitetseksperter.

Økonomi

De forventes, at der årligt skal afsættet mellem 30.000 – 50.000 kr. alt afhængig af brugen af ekstern biodiversitetseksperter. Herudover skal der afsættes en lille andel ressourcer til kommunikation og opfølgning på indsatsen.

CO₂-potentiale (Effekter)

Hvis flere haveejere fx lader træer og haveaffald blive på grunden samtidig med at øge andelen af blomster, træer og buske, vil en stor andel CO₂ optages. Hvorimod hvis træstammer og andet haveaffald bliver kørt til genbrugsstationen til afbrænding, udledes CO₂.

Mål eller delmål

At øge biodiversiteten i borgernes egne haver.

MERVÆRDIER

NATUR & DYRELIV

KLIMATILPASNING

INDSATS 41:

MERE LIV I HAVEN – FRA GRØN ØRKEN TIL LEVENDE BYNÆR NATURE

Mere Liv i Haven er et partnerskabsprojekt, som skal samle borgere i fællesskaber omkring en vedvarende forbedring af biodiversitet og grøn kvalitet på Rødovre Kommunes store samlede private haveareal. Borgere vil i fremtiden blive mødt med krav og forventning om, at de kan løfte en del af klimaopgaven. Man skal være i stand til at tage et kvalificeret valg, som gavner det fælles mål om at nedbringe CO₂-udledningen.

Mere liv i Haven indsatsen fokuserer på hvad man som borger kan gøre på egen matrikel, i fællesskab med andre borgere, som er i tråd med Rødovre Kommunes kommende Biodiversitetsplan. Borgere skal have mulighed for at engagere sig i et samarbejde om større biodiversitet, hvor der udveksles erfaringer og gode ideer. Vi er Sammen om Rødovre, også i de klimaopgaver, man møder fremover og helt naturligt skal være i stand til at gøre noget ved – gerne lige uden for egen dør.

En stor del af kommunens areal består af private haver og fælles grønne områder ved etageboliger. De fleste kan rumme en langt rigere diversitet af vilde planter og insekter, til glæde for både mennesker og natur. Rødovre Kommunes kan skabe bed-

re forhold for naturen sammen med haveejere, andels- og boligforeninger. Arealet rummer et stort potentiale i forhold til at gøre den bynære natur robust, divers og samtidigt danne grundlag for vedvarende større binding af CO₂.

Filosofien er, at hver enkelt grundejer ikke kan gøre det hele alene, men at alle kan gøre noget. Grundejere og foreninger skal derfor mødes tværs af Rødovre Kommune og dannes fællesskaber, for deling af viden og praksis omkring hvordan en matrikel indrettes og vedligeholdes på en klimavenlig måde. Det skal på sigt danne grundlag for en mere hensigtsmæssig grøn dannelse inden for biodiversitet og havekultur.

Aktører

Projektet løftes af et partnerskab mellem Rødovre Kommune og relevante og anerkendte organisationer, som på professionel vis driver netværks- og videndelingsprogrammer for levende bynær natur fx Landsforeningen Praktisk Økologi (PØ), som driver programmet "Mere liv i Haven" med uddannelse af ambassadører i bynær biodiversitet og fællesskaber. Se link til udgivelse: [Haefte_VildNatur_A5_2oplag_.pdf](#) (merelivihaven.dk)

- Danmarks Naturfredningsforening (DN), som kortlægger private haver under kampagnen Giftfri Have.

- Dyrenes beskyttelse.

Rødovre Kommune: Miljø og Affald, Vej- og Trafikafdelingen, Bygningsafdelingen og Byplanafdelingen.

Borgere i Rødovre Kommune: Lokale grønne initiativer, mindre eksisterende fællesskaber, Lokale private grundejerforeninger og ejendomsmæglere.

Faser

2023-2026:

- Etablering af samarbejde mellem Rødovre Kommune og samarbejdspartnere.

- Planlægning af indsats.

- Facilitering af netværk og borgergrupper på tværs af kommunens grundejere.

- Åbne arrangementer, uddannelse af borgere (program under PØ Mere liv i Haven).

- Fællesskaber overgår fremadrettet via PØ videndeling- og netværksplatform på merelivihaven.dk.

MERVÆRDIER

NATUR & DYRELIV

FÆLLESSKABER

INDSATS 41:

Økonomi

Overslag af poster i budget for 3 år:

Projektledelse: Etablering af samarbejde mellem aktører og partnerskaber, Facilitering af møder, Projektkoordinering Rødovre Kommune/samarbejdspartnere: 140.000 kr.

Kommunikation og formidling - materiale (digitalt/ tryk) og arrangementer: 35.000 kr.

Fordeling mellem partnere: Kr. Rødovre Kommune 60 %, Praktisk Økologi 30 %, Danmarks Naturfredningsforening 10 %: 25.000 kr.

Facilitering af fællesskaber i samarbejde med foreninger. Efter 3 år videreføres netværk til at blive selvkørende, overdragelse og videreførelse: 35.000 kr.

Dannelse af lokale netværk (opfølgning på eksisterende program i partnerorganisationer).

Netværksmøder og eksisterende platforme og Rødovre Kommunes hjemmeside: mere-livihaven.dk, rk.dk, dn.dk. Udvikling af materiale til rk.dk.

Budget i alt på 235.000 kr.

CO₂-potentiale (Effekter)

Indsatsen skal øge optaget af CO₂ fra de private grønne arealer. Biodiversiteten højes lokalt samt viden og praktisk erfaring blandt borgere.

Mål eller delmål

Mere biodiversitet i kommunen som helhed, og større viden omkring biodiversitet blandt parcelhusejerne. Forøgelse af insekt- og fugleliv og bidrag til grønne korridorer, i samspil med øget biodiversitet på omkringliggende offentlige eller private arealer. Flere varierede habitater, som sikrer levesteder for insekter og fugle.

INDSATS 42:

BØRNETRÆER PÅ PRIVAT GRUND

Plant et træ er et årligt tilbud for nybagte forældre, som kan få plantet et træ for deres barn, såfremt de tilmelder sig ordningen. Dette foregår ved, at Rødovre Kommune vælger art, placering på kommunalt areal samt planter og drifter træerne. Ligeledes arbejder Rødovre Kommune også på plant et træ-projektet på boligselskabernes arealer. Det vil sige, at interesserede boligselskaber henvender sig til Rødovre Kommune, ved ønske om at få plantet et vis antal træer på deres private arealer. Rødovre Kommune vurderer herefter hvilke af disse arealer, som er relevante fx ud fra betragtningen at placeringen skal kunne ses af omgivelserne og dermed have værdi for hele byen.

Indsatsen vil øge udplantning af børnetræer på boligselskabernes arealer. Dette gøres ved, at boligselskaberne selv udpeger arealerne, som kan være relevante for kommende træplacering, og aftaler i samarbejde med Rødovre Kommune hvilke træarter og størrelser der er passende. Rødovre Kommune står for plantningen og laver en aftale om kommende drift af de pågældende træer fremover, for at undgå uhensigtsmæssig beskæring. Derefter overdrages træerne til boligselskabet, som passer og plejer fremadrettet. Hvis et træ bliver udsat for hærværk eller dør, udskifter Rødovre Kommune træet.

Aktører

Rødovre Kommune, Park- og Naturafdelingen, Park- og Natur driftsfolk (gartnerne), Sekretariatet og GIS samt boligselskaberne.

Faser

April-maj: Oprette kontakt til boligselskaber, der giver tilbagemelding med relevante plantningsarealer.

Juni: Der laves udtræk over alle nyfødte rødovreborgere det seneste år. Årets plant et træ brev formuleres og fremsendes.

Juli-august: Brev udsendes, og nybagte forældre kan tilmelde sig ordningen. Imens planlægges konkrete plantningsarealer. Der søges ledningsoplysninger, tjekkes lokalplaner m.v., for at se om arealerne er mulige til at plante på.

September: Plantelisten for året færdiggøres med det endelige antal af træer og art. Oktober: Planteskole besøges inkl. deltagere fra boligselskabets bestyrelse, og træerne udvælges på stedet, samt beskæringsforhold gennemgås.

November: Træerne ankommer og plantes. Træskilteudkast laves, og skiltene bestilles. December: Skiltene påsættes, træerne GPS-mærkes og træerne lægges på hjemmesiden. Der udsendes breve til forældrene om træplaceringer. Træerne overleveres

efter plantningen til boligselskabet.

Økonomi

200 timer pr. år såfremt projektet kan indføres under det årlige Plant et træprojekt. Udbredelsen til boligselskabernes arealer kan kræve mere planlægningstid, end hvad der på nuværende tidspunkt afsættes til projektet.

CO₂-potentiale (Effekter)

CO₂-udledningen nedsættes og medfører positiv virkning af varmeø-effekten og biodiversitet over tid såfremt der vælges hjemmehørende træarter. Indsatsen kan med tiden bidrage med flere økologiske korridorer i byen.

Mål eller delmål

Større mængde af 'beskyttede' træer i byens 'træbank'. Træerne kan bidrage til byens grønne udtryk, samtidig med at der opnås et bedre samarbejde med boligselskabsarealer omkring den grønne udvikling, og viden om beskæring/pleje af alle boligselskabets træer. Øget samarbejde med boligselskaberne omkring en udvikling af deres udearealer og friarealer til at etablere en bæredygtig og velplanlagt træbestand, som giver værdi for både beboere, men også byens borgere.

MERVÆRDIER

NATUR & DYRELIV

FÆLLESSKABER

HOVED-
TEMA

FORBRUG

Generelt tegner der sig det billede af, at de rigeste lande har det største CO₂-aftryk og Danmark ligger i top 5 over lande med den højeste CO₂-udledning pr. indbygger. Ifølge CONCITO udleder en dansker i gennemsnit 17 ton CO₂ om året. Denne beregning er imidlertid stadig behæftet med en del usikkerhed. Den største udledning pr. borger fordeler sig på fællesforbrug, ting og sager, herunder tøj, elektronik og lignende, energi (til opvarmning af bolig), service og kommunikation og flyrejser. Flytrafik står bl.a. for 8 % af den globale opvarmning.

Ifølge data fra 'Energi og CO₂-beregneren' fra Energistyrelsen, udleder hver borger i Rødovre Kommune angiveligt 4,09 ton CO₂ pr. år. Mangel på data gør imidlertid, at en egentlig opgørelse endnu ikke er mulig at udføre.

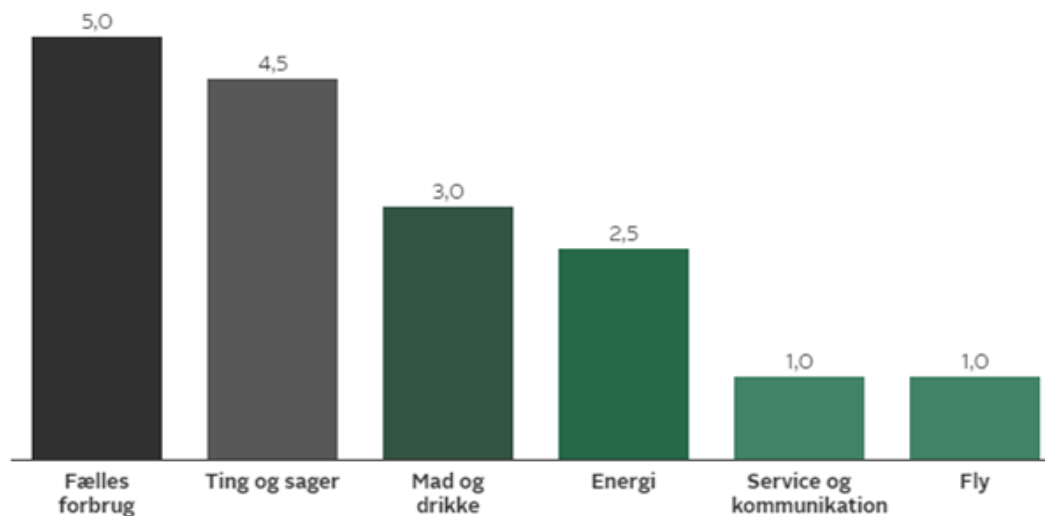
For at ændre på CO₂-udledningen skal der ske en drastisk ændring i hver enkelt borgers forståelse og tilgang til, hvordan de kan træffe valg, der påvirker CO₂-udledningen. Det handler ikke bare om at vælge offentlig transport i stedet for at køre i bil, eller slukke for varmen eller lyset engang imellem.

Det er en kombination af hele vores forbrug set med hverdagsbrillerne på, fx hvilken type madvare du vælger i supermarkedet, hvor maden er produceret og hvordan den er transporteret hertil.

Vi skal for at kunne leve op til Parisaftalens målsætning i 2050 have reduceret vores CO₂-aftryk fra 17 ton til 2 ton pr. indbygger. Det kan kun lade sig gøre, hvis vi forandrer vores forbrugsmønstre radikalt.

Gennemsnitsdanskerens udledning af drivhusgasser

Angivet i ton.

Kilde: Concito

HOVED-
TEMA

FORBRUG

Rødovre Kommune er i en rivende udvikling, dertil hører også en del nye byggerier og udviklingsprojekter. Dog sætter disse byggerier hovedsageligt deres aftryk i andre kommuner, fx cementproduktionen som findes i Aalborg, og tilskrives alene Aalborg Kommune, mens det reelt forbrug af cement sker lokalt i Rødovre. Denne problematik vil Rødovre Kommune forsøge at adressere og bearbejde gennem hovedtemaet "Forbrug".

Rødovre Kommune vil gerne gå forrest i forhold til at undervise vores unge borgere i bæredygtighed og klima. Og særligt andelen af unge borgere er stor i kommunen. Der findes 7 folkeskoler inden for kommunegrænsen, heriblandt også et helhedstilbud for børn med et eller flere handicap samt et ungecenter der rummer 10. klasser. Det samlede elevantal i skoleåret 2021/2022 udgør 4.166 elever.

Rødovre Kommune har et fælles kommunalt Åben Skole program med obligatoriske læringsforløb, hvoraf flere understøtter undervisning i og læring om FN's verdensmål, klima, miljø og bæredygtighed. Derudover arbejder de enkelte skoler og klasser individuelt med andre selvvalgte læringsforløb

inden for disse emner. Tinderhøj Skole er kommunens grønne profilskole, som særligt fokuserer i undervisningen på klimaspørgsmål og natur og bæredygtighed. Skolen modtog for femte gang det grønne flag af Friluftsrådet i 2021. Ikke kun viden om klima og miljøet, men også teknologisk udvikling vægtes højt i undervisningen.

Derfor arbejder alle kommunens 7 folkeskoler efter en politisk vedtaget læseplan for teknologi og innovation, der understøtter alle elever i at tilegne sig innovative kompetencer og viden om samt færdigheder inden for teknologi. På den måde styrker vi de kommende generationer til at kunne forholde sig kritisk konstruktivt og bidrage med innovative løsninger på ikke mindst de klimamæssige udfordringer, som verden står over for. Hermed er der et øget fokus på at påvirke de unge borgeres adfærd og ageren i forhold til vores samlede CO₂-aftryk.

For at nå i mål med vores ambition om CO₂-reduktion inden 2030 og 2050 er vi derfor nødt til at se på både borgernes adfærd, kommunens indkøbsadfærd, forbruget af CO₂-tunge ressourcer og hvordan vi sammen tilgår disse svære områder i fællesskab.

5 ton CO₂

Stammer fra fælles forbrug.

4,5 ton CO₂

Stammer fra ting og sager.

3,0 ton CO₂

Stammer fra mad og drikke.

2,5 ton CO₂

Stammer fra energiforbrug.

1 ton CO₂

Stammer fra service og kommunikation.

1 ton CO₂

Stammer fra brug af fly.

INDSATS 43:

PEJLEMÆRKER – BÆREDYGTIGHEDSTILTAG MED HENBLIK PÅ NY INDKØBSSTRATEGI

Den offentlige sektor indkøber årligt for omkring 300 mia. kr., og har derfor en stor indflydelse på indkøbsmarkedet. Rødovre Kommunes andel heraf er 561 mio. kr., og vores indkøb har derfor en stor betydning for både klima og miljø. Derfor inddrages miljø- og klimamæssige hensyn i planlægningen af Rødovre Kommunes indkøb og medvirker til at understøtte den løbende bæredygtighedsindsats, jf. Rødovrestrategi 2020 og senest vedtagne plan for Bæredygtighedsindsats 2021.

Indkøb & Jura vil i 2022/2023, og i fortsættelse af Klimahandlingsplanen, arbejde på identifikation af udvalgte pejlemærker for hvilke bæredygtighedstiltag der kan indarbejdes i ny indkøbsstrategi. Arbejdet vil tage udgangspunkt i Udbudslovens rammer for at stille bæredygtige kriterier i udbud, kortlægning af teknisk markedsmodenhed for udvalgte tiltag, og under hensyntagen til tiltagenes evidens (hvis det er muligt at fremskaffe data herfor).

Aktører

Rødovre Kommune, Indkøb & Jura, og relevante medarbejdere inden for DK2020-projektledelsen.

Faser

I 2022/2023: Igangsættes arbejdet med identifikation af udvalgte pejlemærker for bæredygtige tiltag, som skal indarbejdes i en ny indkøbsstrategi.

Økonomi

Det må påregnes at tiltag om bæredygtige indkøb vil medføre øgede udgifter til indkøb.

CO₂-potentiale (Effekter)

De bæredygtige pejlemærker i den nye indkøbsstrategi vil bidrage til en reduktion af kommunens samlede udledning af CO₂, herunder med særligt fokus på reduktionen eller substitution af engangsplast.

Mål eller delmål

Eksempler på pejlemærker i den nye indkøbsstrategi:

- Afdækning af kommunens indkøb af transportydelser, (ikke Servicebussen). Omstilling af kommunens egen bilflåde til el behandles i særskilt arbejdsgruppe.
- Afdækning af et realistisk måltal for andelen af miljømærkede, økologiske produkter og genbrugsprodukter for kommunens samlede vareindkøb, herunder indkøb af grøn strøm til kommunens eget forbrug.

- Afdækning af muligheden for skift til bæredygtige tømidler ved kommunes glatførebekæmpelse. Skiftet vil kunne ske inden for rammerne af den SKI-forpligtende aftale 50.80.

- Afdækningen af muligheden for nedbringelse af kommunens leverandører med ensartet varesortiment, med henblik på at reducere mængden af transportleverancer til kommunen.

INDSATS 44:

ETABLERING AF MARKEDSPLADS FOR GENBRUGSMØBLER

Indsatsen vil igangsætte en etablering af elektronisk markedsplads for genbrugsmøbler og andet kontorinventar i Rødovre Kommune, samt depot på rådhuset for rådhusets egne møbler til genbrug.

Den elektroniske markedsplads etableres i Rødovre Kommunes eksisterende e-handelssystem RAKAT. Forvaltninger og enheder indmelder en beskrivelse og foto af genbrugsmøblet, samt hvor genbrugsmøblet kan afhentes og evt. besigtiges, til e-handelskoordinatoren i Indkøb & Jura. Genbrugsmøblet vil så kunne "handles" gennem RAKAT. Kommunens samlede indkøb af kontorinventar på den SKI-forpligtende aftale på kontormøbler gennem RAKAT, udgjorde i 2021 335.000 kr.

Aktører

Alle forvaltninger og enheder i Rødovre Kommune, herunder et særligt samarbejde med Affald og Genbrug. Indkøb og Jura faciliterer projektet.

Faser

2022/2023: Etablering af et depot i rådhusets kælder fordrer først og fremmest at der frigives plads i kælderen.

Der er allerede igangsat et større oprydningsarbejde i 2021, der dog forventes at række godt ind i 2022. Afslutningsvist skal der gøres noget reklame for depotet og de muligheder, det bringer med sig.

Økonomi

Indsatsen vil forventeligt på sigt lede til besparelse ved indkøb af nyt kontorinventar.

CO₂-potentiale (Effekter)

Indsatsen vil give en reduktion i udledningen af CO₂ fra Rødovre Kommune. Ved at genbruge flere møbler og kontorinventar, skal mindre ligeledes også produceres, og her er der et stort CO₂-aftryk at hente. Herudover kan indsatsen rykke med medarbejdernes adfærd i forhold til genbrug.

Mål eller delmål

Reducere udsmidning af møbler og andet kontorinventar, som fortsat har lang levetid, og dermed også kan leve videre andre steder i kommunen.

INDSATS 45:

ØKOLOGISK BESPISNING I DAGINSTITUTIONERNE

Indsatsen behandles i Kommunalbestyrelsen som en budgetresolution. Indsatsen vil blive opdateret efter behandlingen i Kommunalbestyrelsen.

Aktører

Faser

Økonomi

CO₂-potentiale (Effekter)

Mål eller delmål

MERVÆRDIER

SUNDHED & TRIVSEL

INDSATS 46:

BÆREDYGTIGHED I SKOLERNE (ÅBEN SKOLE)

I Rødovre Kommunes skoler arbejder alle børn og unge med undervisning og læring om klima, miljø og bæredygtighed. Skolerne benytter således en række fælleskommunale obligatoriske læringsforløb på forskellige klassetrin, der med varierende tilgange alle har til formål at styrke elevernes viden om klima, affaldshåndtering, genbrug, bæredygtighed, FN's Verdensmål, teknologi og innovation mv. Derudover arbejder de enkelte skoler og klasser individuelt med andre selvvalgte læringsforløb inden for disse emner. Se blandt andet særskilt oversigt for Tindhøj Skole – Rødovres grønne profilskole. Der er en forventning om, at dette fokus på klima fortsættes i kommende skoleår.

Fælleskommunale klimaforløb:

- 1. klasse: Besøg på Energi og Vand (HOFORS Skoletjeneste). Læring om el, energi, vand, kraft, varme og spildevand.

- 3. klasse: Besøg på Vestforbrænding og/eller genbrugsstationen. Læring om affaldshåndtering, sortering, genbrug og bæredygtighed.

- 5. klasse: Besøg i FN Byen eller virtuelt forløb om Verdensmålene (FN's skoletjeneste YOUNG) Besøg på TekX med forløbet

Planet X. Læring om ansvarligt forbrug og produktion samt læring om Verdensmålene.

- 6. klasse: Besøg på TekX med forløbet Grønne oaser på byens tage. Eleverne arbejder med bæredygtighed, klimaforandringer, idégenerering og produktion.

- 7. klasse: Den innovative projektopgave. Eleverne arbejder med FN's Verdensmål, løsning af virkelige problemstillinger med brug af teknologi og innovation.

- 9. klasse: Besøg på Vestforbrænding. Eleverne arbejder i laboratorier med forløbene Powerlab eller Wastelab. Der sættes fokus på, hvordan affald udnyttes bedst muligt, hvordan energien udnyttes til strøm og fjernvarme og hvordan teknologien bagved fungerer.

Aktører

Rødovre Kommune, Børne- og Kulturforvaltningen, Vestforbrænding, HOFORS Skoletjeneste og FN Byen.

Faser

Klimaforløbene er opdelt efter klassetrin indtil 9. klasse, og tema for hvert klassetrin varierer.

Økonomi

Klimaforløbene er en del af det eksisterende budget inden for området.

CO₂-potentiale (Effekter)

Uddannelse og viden omkring klima, miljø og bæredygtighed vil kunne føre til adfærdændringer hos eleverne på kommunens folkeskoler, som kan drive den bæredygtige udvikling i den rigtige retning.

Mål eller delmål

Målet med klimaforløbene gennem folkeskolens klassetrin er, at eleverne bliver bekendte og undervist inden for klima, miljø og bæredygtighed. Alt sammen for at styrke elevernes viden om klima, affaldshåndtering, genbrug, bæredygtighed, FN's Verdensmål, teknologi og innovation mv.

Derudover arbejder de enkelte skoler og klasser individuelt med andre selvvalgte læringsforløb inden for disse emner.

MERVÆRDIER

SUNDHED & TRIVSEL

FÆLLESSKABER

NATUR & DYRELIV

KLIMATILPASNING

INDSATS 47:

KLIMAVENLIG MADKULTUR I SKOLEN

Det er vigtigt, at have viden om en sund og klimavenlig madkultur, så vi kan øge bevidstheden om det klimaaftryk, som vores valg i køkkenet afsætter. For at øge viden om en sund og klimavenlig madkultur blandt især de unge borgere i kommunen skal alle skoler derfor tilbyde et undervisningsforløb i sund og klimavenlig madkultur og madlavning, i forbindelse med undervisning og læring i faget madkundskab.

Elever og lærere på kommunens skoler introduceres til og vejledes i klimavenlig madkultur og i, hvordan der kan tilberedes sunde og bæredygtige måltider på en energibesparende og klimavenlig måde.

Aktører

Rødovre Kommune, Skoleområdet (børnekulturkonsulenten og/eller koordinerende konsulent fra Børne- og Kulturforvaltningen), madkundskabslærerne fra alle skoler og ekstern aktør inden for bæredygtig og klimavenlig madlavning.

Faser

Forår 2023: Kontakt til og indgåelse af samarbejdsaftale med ekstern aktør inden for klimavenlig madlavning og madkultur.

Skoleåret 2023/24: Kompetenceforløb

med ekstern samarbejdspartner for madkundskabslærere på alle kommunens skoler med henblik på, at lærerne fremadrettet selv kan undervise skolernes madkundskabsklasser i et sundt og klimavenligt madkundskabsforløb.

Økonomi

Det forventes, at der skal afsættes 42.000,- kr. til kompetenceudviklingsforløbet. 6.000,- kr. pr. skole pr. forløb. I hvert af de syv forløb deltager skolens madkundskabslærere og en klasse sammen med ekstern samarbejdspartner/kok med speciale i sund, bæredygtig og klimavenlig madlavning.

CO₂-potentiale (Effekter)

Adfærdsændringer i forhold til kostvaner skærer især ned på mængden af kød og mejeriprodukter, som har en tydelig effekt på CO₂-aftrykket.

En reduktion på 2.700 ton CO₂ pr. år kan potentielt sikres, hvis børn i den kommunale folkeskole og deres forældre spiser bælgrugter (fx bønner, ærter, linser, jordnødder mv.) eller kylling fremfor indtag af 130 gram oksekød. Dette vil være en halvering af det ugentlige oksekødsforbrug, som ligger på 260 gram. Hvis familierne helt holder op med at spise oksekød kan

effekten fordobles til 5.400 ton CO₂ pr. år.

Mål eller delmål

Alle skoler skal tilbyde undervisning i sund og klimavenlig madkultur og madlavning herunder affaldssortering i forbindelse med undervisning og læring i faget madkundskab.

MERVÆRDIER

SUNDHED & TRIVSEL

FÆLLESSKABER

INDSATS 48:

PLASTSTRATEGI - IMPLEMENTERING

Rødovre Kommunes Plaststrategi blev vedtaget i oktober 2021 og indeholder indsatser, som skal nedbringe, substituere eller erstatte brugen af engangsplast med mere bæredygtige alternativer. Indsatserne vedrører kommunens daginstitutioner, plejehjem, hjemmeplejen og den kommunale rengøring.

Fra januar 2022 er overtrækssko i kommunens daginstitutioner blevet afskaffet. Overtræksskoene substitueres med sutsko og/eller skofrie zoner. Derudover arbejdes der på udskiftning af nuværende beholdere til opvaskemiddel med faste sæbebeholdere med doseringspumpe, som skal sikre korrekt dosering af opvaskemiddel og dermed undgå unødigt spild. Indsatserne er permanente.

Der vil blive igangsat en forsøgsordning på 12 mdr. hos to af kommunens plejehjem, hvor beboernes medicinbægere vil blive erstattet med et mere bæredygtigt alternativ (glas, pap eller fx sukkerrør). Derudover vil der blive arbejdet på en løsning, som kan reducere forbruget af engangsplastik bakker (PET-bakker) fra plejehjemmenes produktionskøkkener og cafeer.

Der vil blive igangsat en forsøgsordning på 12 mdr. hos en afgrænset del af hjemmeple-

jen, hvor plastikposer med snoretræk til sårpleje m.m. erstattes af stofposer med snoretræk. Der vil blive lagt vægt på partnerskaber med lokalsamfundet, materiale, pris og den cirkulære økonomi, når stofposerne skal indkøbes. Der vil også være fokus på at reducere forbruget af overtrækssko.

Der vil blive igangsat en forsøgsordning på 6 mdr. på Broparken Ældrecenter, hvor plastikposer i skraldespande til papirhåndklæder fjernes. Herudover vil rengøringen sørge for, at engangsklude med indhold af mikroplast bliver substitueret med klude uden indhold af mikroplast.

Aktører

Rødovre Kommune, Miljø og Affald, Dagtilbudsområdet, Rødovre Kommunale Rengøring, Hjemmeplejen, Plejehjem og Indkøb samt leverandører af mere bæredygtige alternativer (lokale leverandører, hvis muligt), såsom Re-bag (plastikfri fødevareremballage) og beskyttede værksteder i Rødovre Kommune.

Faser

2021-2022: Implementering af indsatserne. 2022-2023: Forsøgsordningerne på 12 og 6 måneder evalueres og eventuel implementering i resten af kommunen.

Økonomi

Udgifterne indgår i de berørte områders/afdelingers eksisterende budget.

CO₂-potentiale (Effekter)

Fjernelse af overtrækssko giver en besparelse på 0,2 ton CO₂, og yderligere kan spares 0,33 ton CO₂, hvis 100 kg plastik i medicinbægere, plastikposer i spande til brugte papirhåndklæder og engangsposer kan erstattes med alternative løsninger. De beregnede CO₂-effekter vedrører CO₂-udledningen forbundet med forbrændingen af plastikaffaldet. Indregnes også energiforbruget forbundet med produktionen af plastik er CO₂-reduktionen omkring dobbelt så stor. CO₂-udledningen for alternativerne til plast er ikke opgjort.

Mål eller delmål

Plaststrategien skal sikre, at kommunens forbrug af engangsplast reduceres, erstattes eller substitueres, og at CO₂-forbruget dermed også nedsættes. Herudover skal Plaststrategien bidrage til at realisere Danmarks nationale plasthandlingsplan, og indsatserne er forhåbentligt startskuddet til, at borgere og virksomheder i kommunen begynder at kigge på deres forbrug af engangsplast og bliver mere bevidste om at træffe bæredygtige valg.

INDSATS 49:

VELKOMSTPAKKE TIL NYE BORGERE

Indsatsens formål er, at nytilkomne virksomheder og borgere informeres om, at Rødovre Kommune som følge af DK2020 projektet har udarbejdet en ambitiøs Klimahandlingsplan, som også tager udgangspunkt i Rødovre strategiens fokus på bæredygtighed og samspillet med FN's verdensmål. Alt dette påvirker den måde kommunen i samspil med borgere og virksomheder tilgår bæredygtighed og i den forbindelse helhedsorienterede løsninger.

Konkret er indsatsen, at de eksisterende velkomstpjecer til henholdsvis borgere og erhverv tilpasses ved en redigering, inden næste oplag trykkes og udsendes. Den nuværende velkomstpjece indeholder; beskrivelse af frivillige foreninger, idræt, sport og fællesskaber, kulturoplevelser gennem året, krav om sortering af affald, kontakt til borgerservice, beskrivelse af dagtilbud, skolerne, seniorliv og sundhedstilbud.

Næste oplag skal derfor indeholde mere viden omkring den bæredygtige udvikling i kommunen.

Aktører

Rødovre Kommune, Stab for Politik og Kommunikation og Teknisk Forvaltning.

Faser

Stab for Politik og Kommunikation kortlægger behovet for redigering i forhold til, hvornår der skal trykkes og udsendes nye oplag af "Velkomsthilsen".

Når de nuværende oplag er nede på et niveau, så der skal trykkes nye, nedsætter Stab for Politik og Kommunikation og Teknisk Forvaltning en arbejdsgruppe, der indarbejder de redaktionelle ændringer og får dem godkendt af Borgmesteren.

Økonomi

Det forventes, at udgiften afholdes inden for det budget, der i forvejen er afsat til "Velkomsthilsen".

CO₂-potentiale (Effekter)

Den fortsatte boligbygning i Rødovre forventes de næste 5-10 år, at medføre en vækst på ca. 6.300 borgere. Med Velkomstpakken antages det at både virksomheder og borgere, hurtigt bliver sat ind i, hvad det er for en retning kommunen ønsker i forhold til klima og bæredygtighed. Samt betydningen af, at borgere og erhvervsliv arbejder i samme retning, hvis vi skal nå i mål med 70 % CO₂-reduktion i 2030 og nul-nettoudledning i 2050.

Mål eller delmål

Inden udgang af 1. halvår 2022 skal "Velkomsthilsen" til erhverv og borgere indeholde en tekst, der tydeliggør kommunens ambitioner i forhold til den grønne omstilling og bæredygtighed, samt nødvendigheden af, at alle i fællesskab medvirker til at løfte den grønne dagsorden.

MERVÆRDIER

SUNDHED & TRIVSEL

FÆLLESSKABER

INDSATS 50:

STRATEGI FOR ØGET GENANVENDELSE FRA NEDRIVNINGER

Bygge- og anlægsbranchen står for omkring 40 % af samfundets ressource- og energiforbrug og 1/3 af den samlede danske affaldsmængde. Der ses et nationalt behov for ændring inden for branchen, hvis vi skal kunne mindske mængden af affald og få en mere bæredygtig byggebranche. Kortlægning af gamle bygninger kan være med til at skabe et overblik over, hvor stort potentiale er i vores eksisterende bygningsmasse. I bygninger før 1950'erne vil der i højere grad være mulighed for genanvendelse af materialerne, fordi der ofte er brugt gode og holdbare materialer. Bygninger efter 1950'erne kan derimod skabe udfordringer i forhold til skadelige stoffer såsom PCB og asbest.

Det er derfor en oplagt mulighed at kigge på, hvordan vi i Rødovre Kommune bliver bedre til at arbejde med cirkulært byggeri i forbindelse med nedrivning af udtjente bygninger og opførelse af nye.

Rødovre Kommune skal derfor udarbejde en strategi for genanvendelse af materialer fra egne nedrivningsmodne bygninger, som kan genanvendes i kommunens nye byggerier eller i samarbejde på tværs af kommunegrænserne. Indsatsen vil være med til at støtte op om Indenrigs- og boligministeriets Nationale strategi for bæredygtigt byggeri.

Aktører

Teknisk Forvaltning, Miljø og Affald, Bygningsafdelingen samt nedrivningsfirmaer.

Faser

- Rødovre Kommune skal foretage en ressourcekortlægning ved nedrivninger. Dette kan dermed skabe et overblik over type og mængde af ressourcer vi med fordel kan genanvende direkte ved nyt byggeri.

- En strategi for genanvendelse af materialer fra nedrivninger skal udarbejdes inden for perioden 2023-2026.

Økonomi

Anslået 50.000 kr. til ekstern rådgivning og vejledning.

CO₂-potentiale (Effekter)

Genanvendelsen af byggematerialer vil nedsætte behovet for produktion og transport af nye materialer og dermed nedsætte CO₂-udledningen betydeligt. Det vil samlet set give en CO₂-reduktion på 60 ton i 2030. Størstedelen af CO₂-gevinsten vil ikke blive afspejlet i Rødovre Kommunes energi og klimaregnskab, fordi den relaterer sig til produktion af byggematerialer.

Mål eller delmål

Målet er at genanvende de mulige byggematerialer fra egne nedrivningsmodne bygninger. Der kan ikke fastsættes et mål for, hvornår genanvendelsen når et vis niveau i det samlede bygningsregnskab.

MERVÆRDIER

SUNDHED & TRIVSEL

RØDOVRE KOMMUNE

VERDENSMÅL
for bæredygtig udvikling

Ri con culpaupid magniscia consequam im volendanto omnimin rehenda ndandio nsequ nullace ptioreperio experovid quati corporum am que volore est iminullorrum quiandi abor suntio te quis voluptas illic te vellupt aspitas eum fugit fuga. Nam exerem nimodit quid mi, to berum illiam, net elit velia qui a consequa iaesequia cumquis aliquis seque poreperis as iniet doluptate rerschici tecte num si cusape etus, sit, tem rest eossum aut a non rae et verchil endi im assentur sequo estium endae. Umquatiotio sinverio. Cerio que volupta net, od quam ipidestrum et asseribus.

rd.dk